

EGYENRUHÁK

Méret után, felszerelési
cikkek, kész férfi-
és tiúruhák

BARTALIS ISTVÁN

ruházletében

KOLOZSVÁR, Egyetem utca 1.
TELEFON: 28-47

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat

SIMON ISTVÁN

CÉGNÉL VÁSÁROLUNK.
NAGYVÁRAD, Brémer-tér 3. Telefon: 26-43.

A m. kir.
Csendőrség
szállítója.

EGYENRUHA

Polgári szabóság, felszerelési cikkek

Gergely Béla

NAGYVÁRAD, Mazoy Mihály-utca 1.
A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerződött szabója.
Megbízható, pontos kiszolgálás.

ZALKA LAJOS

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.

A magy. kir. csendőrség szerződéses
szállítója. • A m. kir. csendőrség tag-
jainak kedvező fizetéssel feltételek.

**EGYENRUHÁZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG**

PALLADIS

R. T.

Csendőrségi felszerelési cikkek
Írószerszámok és papír raktár.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Távbeszélő: 120-013.

Egyenruházat HOKSÁRI

KELETI P.-U.-NÁL BAROSS-TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60

PAPÍR, ÍRÓSZER

Csendőrségi nyomtatvány,
EGYENRUHÁZATI FELSZERELÉS

szükségletünket szerezzük be

CSERFAI ISTVÁN-tól

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 per.
Megbízható önkiszolgáló cég! • Pontos postai kiszolgálás.

Egyenruházati cikkek

SZABÓ LÁSZLÓ-nál

BUDAPEST, IX., MESTER-D. 38. Pontos postai kiszolgálás.

Kedvezményes fizetésre
Jó Bútor bútorszállójából vásároljunk
bizalommal.
BUDAPEST, VII., HÁKÓCZI-ÚT 82. I. S. Telefon: 123-131.
Vidékre árajánlatot küldünk.

Mi a magyar gyártmányú

THEBRIS MÁSOLO IRONT.
HASZNÁLJUK
GYÁRTJA
SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

Forraláshoz,
melegítéshez,
főzéshez szabadban, háztartásban először, takarékos,
veszélytelen a

CEROLUX
SZILÁRO ÉGŐTABLETTA

Denat. spirítusz helyett. Kapható drogériákban, fűszer- és
testápolószerekben.

**VÁSÁROLJUNK
OSZTÁLYSORSJEGYET
TÖRÖK BANKHÁZNÁL**

BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

MAGYAR PAPIR ES ÍRÓSZERSZALLÍTÁSI VALLALAT

SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI
BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.

TELEFON: 12-43-08 ÉS 12-00-70.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY alezredez

Segéd-szerkesztő:

Dr. BANYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest,

II., Fő-utca 71. Telefon: 153-079

Előfizetési ára:

Égész évre 24 pengő, félre 12 pengő.

Postatakarékpóztárral esekkszám: 25.342.

Megjelenik

minden hónap 1-én

és 15-én.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámasztásában.*

Amen.

Székely himnusz.

Erdélyi kis földjén. Vasárnap délelőtt. A felhő-
ket erő szél lenyök sorában fehér kápolna előtt áll a
község és a fürdő újszólván minden embere. Lehajtott
fejjel, tiszta áhitattal. A pap a lépcsőkön mondja a mi-
sét és a madarak adják a zenét hozzá. Mire végén
valaki az orgonához ül és mély, búgó hangon fenséges
akkordok indulnak útba, hogy néhány pillanat múlva
mindenki ajkán imádság fakadjon: a székely himnusz.
... *Ki tudja merre, merre visz a végzet... Maroknyi
székely omlik, mint a szikla... Népek harcában, zúgó
tengeren...*

A szív, a lélek a hangokban vannak, imádság most
minden: ember, madár, lény, fű, messze hegyek.
Könyörgés. Századok elmondhatatlan sok szenvedése
türemlik a szívből a levegőbe, fel, fel a mérhetetlen
magasba: Uristen, büntetlenül vagyunk, csak küzdöttünk
mindéig... *Ne hagyd el Erdélyt, Erdélyt Istenem...*
Ez az utolsó sóhaj, ezek az utolsó szavak... Fejet
hajt mindenki és szemé a messze hegyek kékes vilá-
gát nézi.

Igy láttuk Erdély visszatérte napjaiban, így látjuk
most is, de most fekete és vörös fergető jár az imá-
dság nyomában. A székelyföldi utakon oda kellene állani
a rádió mikrofonjával és elmondani, hogy a maroknyi
székely omlik, mint a szikla és a népek harcában, a
zúgó tengeren itt is, ott is, elvész egy tiszta ember; egy
tiszta asszony és tiszta gyermekek sírnak...

Minden ember, asszony és gyermek ott küzdöklik
az ősi magyar erények legkifejezettebb földjén, ezen
a csodálatos harcmezőn, ahol harcolni kell még a vízért
is, a cseppnyi kis vízért, amiért fel kell járni a csorgó-
hoz, a hegyre, a kis terményért a hegyoldalba, a jószág
is keservesen él, egyszóval: ami az éléhez anyagi kell,
azt csak küzdelem után adja meg az odamért sors.
A küzdelem ezerte annyi, mint az Alföld istenadta fekete
barázdájában. Akarat, kitartás, gondoskodás, takarékos-
kodás, bölcsesség, hit, magabizás, verekedés, megalkuvás
és minden kell ahhoz, hogy megéljen e nép ott, a most
átmenetileg feladott területen.

És most? ... Most meg kell mondanunk mindenkinek,
hogy nézzetek magatokat, először csak magatokat.
Számoljátok meg a magatok apró örömeit, vá-
gyait, terveit, azt amitek van, s aztán csak any-
nyit kérdezzetek: ha ez mind elveszne, mit ten-
nék? Aztán nézzetek egy kicsit tovább, nézzetek meg
az 1916-os és 1918-as erdélyi menekülések történetét,
kérdézzetek meg az akkori szenvedőket, lássátok egy
kicsit a szemetekkel, mi megy végbe az országutakon,

próbáljátok elképzelni, mit jelent gyermekkorában,
vagy szelsőre vinni, cipélni azt, amit a legkedvesebb-
nek gondolt a kivert... aztán halljátok, képzeljétek el,
hogy az úton Málnástól Szajólig imádság verdesi az
egét... *Maroknyi székely omlik mint a szikla...*

Aztán nézzetek magatokról messzebb. Nézzetek a
nemzetet. Gondoljátok el a nemzet hónapját...

Aztán nézzetek ismét magatokra, vagy egymásra
és nem magyar s talán nem is ember, aki erre, ezekre a
képekre nem lendíti a kezét az adakozásra. A segítsé-
re. Könnyűtől, mosolyfakasztásra.

Azt mondjuk: képekben és a nyilvánosság minden
eszközével mindenkinek mindennap, minden órában
meg kellene mutatni a székely földet, a székely embert,
a székely asszonyt, a székely hivatást, a székelység és
a magyarság életének összefüggéseit, a létünk óta még
soha ily formában meg nem mutatkozott veszélyt, min-
den iskolában, minden hivatalban, templomban és min-
denütt hirdetni, harsogni kellene a székely himnusz
fájdalmát: *Ne hagyd el Erdélyt, Erdélyt Istenem!*...

Ne, mert Erdély: mi vagyunk. Az érte síró székely
himenusz tisztá magyar vágat kristályosít, de egyben
küzdelenre kötelez. A küzdelemben már tanúságot tett
sok testvérünk. Ennél szentebb és a könyörületet nem
ismerő végzetet ennyire magában hordozó küzdelemünk
még soha nem volt. Milyen könnyű lenne a küzdelem
annyi világosan jelentkező nehézség között is, ha min-
den magyar megértene, hogy nincs helye most harcnak,
sem renyhességnek, sem riadalomnak, csak a harcnak,
a fogcsikorgató, véres áldozatokkal dísző harcnak, mert
ha ez nincs... Erdély elveszett és Erdély mi mindnyá-
jan vagyunk!

Ha kezei nyújtasz az otthonából, sovány földjéről
és erdőjéből elvert székely testvérnek, karodat és kenyé-
redet felajánlod a rászorulónak, kivetted egy része-
det a harcból. Az egy részedet, ismételjük, mert a hely,
ahová a kötelesség és a hivatás állított, még mást is
követel tőled. Sokat. Mindent. A test szakadásáig, a vér
odaadásáig. Még ez is csak kötelesség és nem áldozat!

A magyar csendőr ott állott mindig azoknak az
élén, akik a kötelességek hősei voltak. Nincs is egy
sem, aki ne tudná, mit kell tennie a szétvert testvérek-
kel. Ha könnyre törölt le, azt úgy teszi, hogy mások ne
lássák, de most azt mondjuk: tegye úgy, hogy lássák,
hogy példát adjon, ne csak szóval biztassa a lélek-sze-
gényeket, de cselekedettel, mert szomorú tanulsága a
magyar élének a sok szóbeszéd-hiába. Meg kell szűnye-
nitenie a közömbösöket a cselekedettel, meg kell igenis
mondania a maguk kenyerét és peccenyéjét feltöknek,
hogy ha nem tesznek, az má hazárulás! Igenis, az. És
ha nem tesznek és tuncák, nem segítenek, elbújnak,
félrefordulnak, akkor meg kell nekik mondani, hogy

... *ki tudja merre visz a végzet?!...* és ne higviék,
hogy egyszer majd ők is nem kerülhetnek az ország-
utakra, ahol már sírhatnak maguk felett, mert akkor
már késő...

A katonai büntetőbíráskodásban életbeléptetett fontosabb változásokról.

Írta: Dr. BAJTAY DÉZSŐ hadbíró alezredes.

A m. kir. minisztérium az 1944. évi augusztus 18-án kelt 2.980/1944. M. E. számú rendeletével a hadrakelt seregnél követendő bűnvádi eljárás szabályainak a honvéd büntetőbíráskodás egész területén való alkalmazását rendelte el 1944. évi szeptember hó 1. napjával kezdve a további rendelkezésig.

Kívánatos, hogy a csendőr ezeket az újításokat legalább általánosságban ismerje.

A hadrakelt seregnél követendő bűnvádi eljárás szabályait és a háború idejére vonatkozó egyéb büntetőjogi rendelkezéseket a m. kir. minisztériumnak 1944. évi március 29-én kelt 1.420/1944. M. E. számú rendelete tartalmazza. (Hsbp.) (L. 1944. április 19-én megjelent 17. számú Honvédségi Közlönyt.)

Ennek legfontosabb rendelkezése az, hogy a m. kir. csendőrség és rendőrség felügyelőjének, valamint a csendőr kerületi parancsnokoknak illetékes parancsnoki jogköre a háborús bíráskodás ideje alatt is érintetlen marad.

Ugyanis az említett rendelet életbeléptetése előtt — köztudomás szerint — a honvéd hadtest-, illetve ennek hadművelési területen való tartózkodásának ideje alatt a honvéd kerületi-, parancsnokok illetékes parancsnoki jogköre kiterjedt a parancsnoklási körletük területén levő csendőr személyekre is.

A székely havasok meséje.

Írta: AGYAGFALVI HEGYI ISTVÁN.

Regényes történet.

13.

A vizsgálóbíró előtt.

A vizsgálóbíró szikár, hajlotthatú, mogorva ember. Csontkeretes pápaszeme sötét és hidegen villan meg olykor, ha a mögötte őt álló szempár lecsapni készül a kézrekerült bűnösre.

Mert ez a bíró fanatikus védője a paragrafusokkal körülkerített jogrendnek. Aki erre a tilos területre betör s ott garázdálkodik, annak szigorúan bűnhődnie kell. És — amíg az ellenkezőről a napnál fényesebb bizonyítékot nem szerez, — addig mindenki, aki csak eléje kerül, a jogrend esküdt ellenségét látja.

Igy hát nem a legkellemesebb érzése lehet az eléje állított gyanúsítottak. Szorongását csak növelheti a barátságatlan, homályos hivatali szoba, a kopott, fekete íróasztal, a tetején garadában heverő aktákkal, nemkülönben a nyikorgó öreg írógép, mely méltatlankodva hördül fel, mikor a jegyzőkönyvet kopogtató irodista-kisasszony munkára serkent.

A vizsgálóbíró felnéz a csendőri tényvázlatból s szúrós szürke szeme belemélyed az előtte álló harisnyás gazdalgény szemébe.

— Tehát megmarad a tagadása mellett, Simó Gábor?

Az előbbi rendelkezés értelmében 1944. évi szeptember hó 1-től kezdve a m. kir. csendőrség és rendőrség felügyelőjénél, valamint a kerületi parancsnokságoknál is bíróságok alakultak. Vagyis ettől az időtől kezdve a csendőrök ellen felmerülő összes bűnügyeket, kivéve azokat, amelyek a vezérkar főnökének illetékes parancsnoki jogkörébe tartoznak, (L. pl. a hűtlenség, stb., az 1940. IX. tc. 4. §., 1940. XVIII. tc. 12. §. 3. bek.) az említett csendőr parancsnokságok bíróságai intézik el és nem a honvéd törvényszékek, amelyek szintén átalakultak a honvéd kerületi parancsnokságok bíróságaivá.

A bíróságok ítéletei ellen az elítéltek rendszerint perorvoslással nem élhetnek, csupán panasszal, amelynek megokolásánál a védőjük közreműködését igénybe vehetik.

Az illetékes parancsnokok az esetleges panasz tárgyában megállapításokat foganatosíthatnak. Ha az ítéletet megerősíthetők tartják, megerősítik, a halálbüntetést kimondó ítéletet pedig a legfőbb parancsnok elé terjesztik.

Másodfokú bíróság (a legfelsőbb honvéd törvényszék) elé ezután a bűnügyek tehát nem kerülnek. A m. kir. legfelsőbb honvéd törvényszék intézi el azonban még mindazokat az ügyeket, amelyek perorvoslat folytán 1944. szeptember hó 1-ig jogerőre nem emelkedtek.

Tudjuk, hogy a katonai büntetőbíráskodás terjedelme az utóbbi időben lényegesen kibővült. Az 1939. évi II. t.-c. 220. §-ának 4. pontját hatályon kívül helyező 1942. évi XIV. t.-c. 31. §. 2. pontja szerint katonai büntetőbíráskodás alá tartozik az a

Gábor felveti a fejét s bátran állja a szigorú szemek ostromát.

— Nem én öltem meg a bírót!

A bíró türelmetlen mozdulatot tesz s egy-kettőt lapoz a terjedelmes jelentésben.

— Hát ki? — mondja szárazan. — De mindegy. Még egyszer maga elé tárom a bizonyítékokat s figyelmeztetem, hogy ezzel a makacs tagadással megnehezíti a helyzetét. A töredeelmes megbánás az ítélet kiszabásánál enyhítő körülménynek számít. Nos?

— Tekintetes vizsgálóbíró úr, nekem nincs mit megbánnom!

A bíró feláll s a hátán összefogott kézzel pár lépést sétál a szobában. Majd hirtelen megáll Gábor előtt s rosszalólag ránéz.

— Mit gondol, mit ér a tagadás a megállapított tényekkel szemben? ... De kezdjük csak elülről. Ha magának van türelme bújósdi játszani, van nekem is, hogy megkeressem s kihúzzam a biztosnak vélt búvóhelyről... Igaz-e, hogy maga haragudott a bíróra?

— Igaz!

— Végre csakhogyan valamit beismer! Irja csak kisasszony!

A vizsgálóbíró megáll egy pillanatra az írógép mellett, egy futó tekintetet vet a zizegő papírra, aztán megint Gáborhoz fordul.

— No, eddig rendben van. És miért haragudott rá?

polgári személy is, akit különleges légvédelmi szolgálatra akár törvényes kötelezettség, akár önkéntes jelentkezés alapján igénybevettek, az ilyen viszony tartama alatt a szolgálat (munka) helyén, vagy a szolgálattal (munkával) összefüggésben elkövetett bármely bűncselekmény miatt, — a törvény 31. §-ának 3. pontja szerint pedig az a polgári személy is, aki törvény, vagy szerződés alapján katonai vezetői alatti teljesít valamely szolgálatot, vagy munkát, az ilyen viszony tartama alatt a szolgálat (munka) helyén, vagy a szolgálattal összefüggésben elkövetett bármely bűncselekmény miatt (ilyenek a hadiüzemi munkások). A katonai büntetőbíráskodás alá tartozik továbbá a törvény 4. pontja szerint az a polgári személy is, aki a honvédelmi központi igazgatás körében, a katonai parancsnokságnál, katonai hatóságánál, vagy katonai intézetnél a hadviselés érdekeit érintő munkakört, szolgálatot vagy munkát katonai személy, vagy katonai hatóság közvetlen utasításai szerint lát el, az erre vonatkozó szolgálati köteletségének megsértésével elkövetett bűncselekmény miatt.

Ezeknek ügyei és ezenfelül a háborús viszonyok folytán a tartalékosokkal erősen megnövekedett létszámú honvédségben előforduló bűnügyek a honvéd igazságügyi hatóságok munkáját a békeviszonyokkal összehasonlítva kb. tízszeresére emelték.

Ebből a tízszeres ügyforgalomból kifolyólag természetesen nemcsak az igazságügyi hatóságok munkája emelkedett az említett arányban, hanem az illetékes parancsnokok, haditörvényszéki tagok s általában mindazok elfoglaltsága is, akiknek vala-

milyen kapcsolatuk van a honvéd igazságszolgáltatással.

Az előbb említett M. E. rendelet (Hsbp.) annyiban könnyít az illetékes parancsnokok helyzetén, hogy egyes, kevésbé fontos intézkedések megtételére a bíróságvezetőket felhatalmazza. Az illetékes parancsnokoknak ezután nem kell csekélyebb fontosságú ügyekkel foglalkozniuk s az eljárás megindítása, vagy meg nem indítása tekintetében külön-külön döntenők.

Az új rendelet a csapat- (csendőr-) tisztek haditörvényszéki tagokul való igénybevitelének s ezzel tulajdonképpen szolgálatuktól elvonásuknak a legkisebb mértékre való korlátozása érdekében is lényeges újításokat hozott. Ebből az okból lényegesen kibővítette az egyesbíró jogkörét. Az egyesbíró ítélkezik ezentúl minden kihágással, vétséggel vagy olyan bűntettel vádolt egyén fölött, akinek cselekményére a törvény 5. ével meg nem haladó tartamú börtönbüntetést állapít meg. Azonban az ilyen bűnügyeket is haditörvényszék elé utalhatja az illetékes parancsnok, vagy a bíróságvezető, ha azt a körülmények fegyelmi, katonai, szolgálati, állambiztonsági, vagy tekintélyi szempontokból megkövetelik.

Az előbb említett bűncselekményeknél tehát csak a legkivételesebb esetekben kell haditörvényszéket alakítani.

A rendelet a fegyelmielg elintézhető vétségek körét is lényegesen kiterjesztette, mert ezentúl oly vétségeket is meg lehet fegyelmielg torolni, amelyeket eddig a törvényben meghatározott büntetési tétel miatt a bíróság elé kellett vinni.

A vizsgálóbíró gúnyosan nézett végig a legényen.

— Milyen nagy hölcs maga!... Nekem ne magyarázgassa, hogy milyen a magyar ember. Tudom én azt jól! Maradjunk csak a tárgynál. Halljuk, hogy arról a szerencsétlen bíróról még mi rosszat tud?

— Ravasz volt, mint a róka. Szemtől-szembe hízelgett az embereknek s azt mutatta, hogy minden magyar sorsát szívén viseli. Szaladt nagy hú-hóval a primprétortól a prefektusig...

— No lássa! Maga alatt vágja a fát!

— De ez mind csak porhintés volt!

— Honnan tudja?

— Mert soha semmi látszata sem volt a sok szaladgálásnak, hiába volt olyan jóba a román nagyurakkal! Az édesapámnak is megígérte, hogy lejjebb szállíttatja az adóját. A vége az lett, hogy még fel-emelték.

— Ahá! Hát ezért haragudott maga voltaképpen!

— Ezért is. Bizonyosra veszem, hogy ő srófol-tatta fel, pedig szegény öreg, beteg ember így is már alig bírta. De mégse ezért haragudtam jobban...

A vizsgálóbíró szeme nagyot villant a pápaszem mögött:

— Most bújik ki a szög a zsákból! Irja kisasszony, ami most következik, nagyon fontos! Nos, hát miért haragudott főképpen?

Gábor elgondolkozott egy pillanatra:

— Elmondjam előlről?

— Mert rosszakaratú, kétszínű, irigy ember volt! Senki se szerette, hacsak az a púpos szolgálja nem, akivel egy húron pendült! — mondja Gábor megvetően.

— Mi az, hogy egy húron pendült? Magyarazza meg!

— Hát csak az, hogy nagyon értették egymást. Szinte úgy látszott, mintha barátok lettek volna!

— Ez nem tartozik a tárgyra. Különben is maga csak nagy általánosságban beszél. Inkább azt mondja meg, hogy miért tartotta a bírót rossz embernek? Tényeket kérek!

— Elsősorban azért, mert a falu nyakára kötötte magát, pedig a kutyának se kellett. A megszállás alatt tukmálták reánk, az Isten tudja hovávaló szerzet. Magát székelynek mondta, de ilyen névvel: Préda György, lehet-e valaki székely ember?... A felszabadulásakor se vitte el az ördög, a helyén maradt. Elhitette az új urakkal, hogy a megszállás alatt csak azért vállalta a bíróságot, hogy segítsen a székelységen...

— Nem is csinált a magyarok ellen semmit! — vágott közbe a vizsgálóbíró. — Legalábbis a falubeliek közül senki se panaszkodott ellene... magát kivéve persze!

Gábor keserűen válaszolt:

— Igen, mert ilyen a magyar. Nagylelkű, hamar felejt, ha öröme van. A bajbajutott emberen inkább segíteni szeret, nem pedig beljebb nyomni a fejét a vízbe, akármennyire is megérdemelné.

A hadrakelt seregbeli eljárásban a fontosabb és a csendőrség tagjait is érdeklő változások az alábbiak:

1. A bíróságvezető önállóan jogosult a következő intézkedések megtételére:

a) az előzetes megállapításoknak, nyomozóeljárásnak, továbbá a feljelentés félretételének és a bűnvádi üldözés megszüntetésének elrendelésére.

b) az előzetes letartóztatás és vizsgálati fogság elrendelésére és megszüntetésére.

c) a bűnvádi ügy áttételének, felfüggesztésének, valamint — egyes esetektől eltekintve — az eljárás egyesítésének, elkülönítésének elrendelésére.

d) a nyomozásvezetőnek és a vádlónak kijelölésére, a bizonyítékok beszerzése iránti intézkedésre, a tárgyalásvezető (egyebíró) kijelölésére és a haditörvényszék egybehívására.

e) az önálló vádemelésre, a büntetőindítvány visszavonására, szükség esetében új büntetőindítvány benyújtására és a vádnak a fő tárgyalás megkezdése előtti elejtésére.

f) nyomozólevél (személy- és tárgyleírás) kibocsátására és visszavonására.

g) a szabadságvesztésbüntetés végrehajtásának 8 hetet meg nem haladó tartamú elhalasztására, vagy félbeszakítására, úgyszintén pénzbüntetés végrehajtásának legfeljebb 8 hétig terjedő elhalasztására és részletfizetés engedélyezésére.

Tiszt, hadifogolytisz (hasonlóállású) bűntügyében a bíróságvezető csak a bűnvádi ügy áttételének, valamint néhány esetet kivéve, az eljárás egyesítésének, elkülönítésének vagy felfüggesztésének elren-

delésére, a nyomozásvezetőnek és a vádlónak kijelölésére, a bizonyítékok beszerzése iránti intézkedésre, a tárgyalást vezető (egyebíró) kijelölésére és a haditörvényszék egybehívására vonatkozó intézkedéseket teheti meg.

Az előbb említett illetékes parancsnoki jogkörbe tartozó intézkedésekre tehát a bíróságvezető felhatalmazás nélkül is önállóan jogosult.

2. Az illetékes parancsnok (tehát más fegyelmi fenytő hatalommal felruházott parancsnokra ez a jog nem vonatkozik) fegyelmi úton megtorolhat még bármely olyan vétséget is — a Kbp. 2. (Élt. 4.) §-ban meghatározott egyéb feltételek fennállása esetében, — amelyre a törvény 6 hónapot meghaladó fogházbüntetést állapít meg.

Az említett „egyéb feltételek“ a következők: fegyelmi úton a megtorlás ki van zárva, ha a lefokozást kellene kimondani és ez fegyelmi úton ki nem mondható, vagy ha hivatalvesztést, avagy a viselt hivatal vagy állás (illetőleg az ügyvédség) elvesztését kellene kimondani és végül, ha a fegyelmi úton való megtorlás kielégítőnek nem mutatkozik.

A végrehajtási utasítás kívánatosnak tartja, hogy az illetékes parancsnokok a fegyelmi úton való megtorlási jogukkal a legkiterjedtebb mértékben éljenek.

A fegyelmi fenytést közzé kell tenni.

3. Tetteskapás, vagy ténybeli beismerés esetében, ha a bűncselekményre a törvény 10 évi szabadságvesztésbüntetésnél nem súlyosabb büntetést állapít meg, a gyanúsított — a bíróságvezető rende-

előtt azt a kijelentést tettem, hogy leszámolok egyszer a bíróval.“ — No és mit értett az alatt, hogy leszámol vele? Remélem, nem csavarja oda a dolgot, hogy a széna árát akarta vele elszámoltatni?

— Nem csavarok én kérem semmit... Akkor csakugyan úgy éreztem, hogy végeznem kell azzal a... Az édesapám becsülete az én becsületem is!

— És végzett is! Miért tagadja? Írja kisasszony!

— Azt ne tessék beírni, hogy végeztem! Én nem azt mondtam!

A vizsgálóbíró megmérgeződött:

— No nézze meg az ember! A végén még maga fogja diktálni a jegyzőkönyvet! Ne kotnyeleskedjék bele a diktálásba! Úgy is fel fogom olvastatni a végén, akkor megteheti a megjegyzését. Megértette?

— Meg tekintetes vizsgálóbíró úr!... Igenis akartam végezni abban a nagy felindulásomban a bíróval s lehet, hogy melegiben meg is tettem volna. De én csak azután hallottam az esetet, mikor a katonaságtól szabadultam...

— Hol volt maga katona?

— Craiovában, a tűzereknél; akkor szereltem le, mikor Erdély felszabadult. Annak már másfél esztendeje. Ha csakugyan meg akartam volna ölni, miért vártam volna vele eddig?

— Ne kérdezzessen! A kérdés az én dolgom... Szóval maga azt állítja, hogy csak szószátyárkodott, esze ágában se volt megölni a bírót?

Gábor nagyot nyelt. Látszott rajta, hogy nem

tére — közvetlenül, minden alakszerűség (nyomozó eljárás, vádemelés elrendelése) nélkül közvetlenül az itélő bíróság elé állítható attól a naptól számított 8 napon belül, amelyik napon a feljelentés, a tényvázlat a bírósághoz beérkezett.

4. A szóbanforgó M. E. rendelet a főtárgyalás eredményén alapuló fegyelmi elintézetést is megvalósította, miáltal további könnyítést egyszerűsítést vezetett be.

Ugyanis, ha a bizonyítóeljárás során az derül ki, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a fennálló rendelkezések értelmében fegyelmi úton is megtorolható, vagyis ha beigazolódik, hogy a tettes csak kihágást vagy vétséget követett el, amely a fennálló rendelkezések értelmében fegyelmi úton megtorolható és a fegyelmi úton való megtorlás kielégítőnek látszik, az itélőbíróság — ha a cselekményre a törvény hivatalvesztést, avagy a viselt hivatal vagy állás elvesztését nem írja elő — az eljárást a vádló indítványára, vagy hozzájárulásával végzéssel megszüntetheti annak kimondásával, hogy az ügy elintézését az illetékes parancsnoknak engedi át.

5. A rögtönítélő bíróság ezentúl 3 tagból, mégpedig egy hadbíróból, mint tárgyalásvezetőből és 2 katonaaállományú tisztből áll, akik közül a legmagasabb rendfokozatú az elnök. Az elnöknek a tárgyalásvezetőnél magasabb, vagy vele egyenlő rendfokozatúnak kell lennie. Tiszt (hasonló állású) bűntügyében az elnöknek a vádlottnál magasabb rendfokozatúnak kell lennie és a többi tagok (ülőkök) sem lehetnek — a tárgyalásvezetőt kivéve — a vádlottnál alacsonyabb rendfokozatúak.

tetszik neki a kérdés. De azért meggondolkozott s csendesen felelte:

— Most is csak azt mondhatom, hogy először erősen fel voltam indulva, de nem annyira, hogy az eszemet elveszítem. Szegény öreg édesapámra gondoltam. Mi lesz vele, ha én gyilkosságba esem? Vélem egyszerre végezhetnek, de belőle útszéli koldust csinálnak. Ezért nem szabadítottam meg a falut attól a...

— Csak lassan azokkal a kifejezésekkel! Szóval hát visszafancoltunk? — kérdezte a bíró türelmetlenül. — De máskor is életveszélyesen megfenyegette, mégpedig szemtől-szembe! Emlékszik rá?

Gábor eltűnődve nézett a bíróra.

— Nem tudom, mire tetszett érteni!

— Mikor a leányát megkérte s a bíró elutasította, maga szóról-szóra ezt mondotta a csendőri jelentés szerint: „A bíró úr se él örökké!“ Hát ez mi, ha nem nyílt fenyegetés? Mire értette, ha nem arra, hogy végez vele?

— Tessék csak meghallgatni! Én tisztességgel megkértem az apjától a lánya kezét, mert szeretjük egymást. Az egész falu tudja, nem titok.

— A bíró persze nem akarta magához adni!

— Ha még csak ez lett volna! De azt mondotta, hogy amíg él, koldus nem keveredik a családjába! Erre futott el a mérge, mert mi se vagyunk putriba való cigányok! Szabad székely, nemes nemzetiség vagyunk, van is amit a tejbe aprítsunk... ha nem is loptunk annyit, mint Préda György!

6. a) Ha az illetékes parancsnok az eljárást vagy az ítéletet törvényellenesnek (Kbp. 358. §.), vagy a ténybeli megállapításokat aggályosnak tartja, köteles az ítéletet a bűntügyi iratokkal és írásbeli véleményével együtt elhatározás végett a hadrakelt sereg legfőbb parancsnoka elé terjeszteni.

b) Ugyanígy jár el az illetékes parancsnok akkor is, ha a kiszabott büntetést aránytalanul enyhének vagy súlyosnak tartja, vagy ha a büntetés végrehajtása felfüggesztésének, az ítélet közétételének, vagy a büntetőítélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alóli mentesítés kérdésében az ítélettel nem ért egyet.

c) A legfőbb parancsnok valamely hozzá beszozott hadbíró véleményének meghallgatása után határoz afelől, hogy az ítéletet megerősítse s további eljárás végett az illetékes parancsnokhoz küldje-e, vagy pedig semmisségi ok (Kbp. 358. §.), vagy a ténybeli megállapítások aggályossága miatt, avagy az előbbi bekezdésben megjelölt valamely okból egészen vagy részben feloldja s az eljárás itélőbíróságot új eljárásra, illetőleg határozathozatalra utasítsa.

Az előbb említett rendelet a hadrakelt seregbeli eljárásban több olyan intézkedést tartalmaz még, amelyek a bűnvádi eljárás gyorsítását és egyszerűsítését szolgálják, ezek azonban többnyire csak a szakembereket érdeklik. A csendőr az elmondottakból is láthatja azokat a változásokat, melyek a katonai büntetőbíráskodás tekintetében őt, mint csendőrt és katonát érdeklik.

A vizsgálóbíró, aki abban a pillanatban ült vissza az asztalához, felugrott s mérgesen az asztalra ütött:

— Miféle otromba beszéd ez! Rendre utasítom! Halott ember emlékét nem engedem gyalázní! Különösen attól nem, aki elvette az életét!

— Én nem vettem el az életét!

— Akkor honnan tudta, hogy meghal? Hát jövendőmondó maga? Csak nem arra értette, hogy megvárja, amíg nyolcvan éves korában végelgyen-gülésben meghal s akkor veszi el a lányát ötven éves fejjel?

Gábor arca meglágyult, a szeme megfényesedett, amikor csendes szóval felelte:

— Érthettem volna arra is, mert azt a lányt akármilyen vén korában is elvinném, ha fiatalon még nem kaphatnám. De én nem erre értettem.

A bíró feltaszította pápaszemét a homlokára, úgy nézett a legényre.

— Hát mire?

A legény egy pillanatig csizmája orrát nézte, aztán felvetette a fejét.

— Mindenki tudta, hogy a bíró nagyindulatú ember volt, amellet nem vetette meg a cujkát.

— Mi az a cujka s mi köze a cujkának ehhez az üggyhöz?

— A cujka afféle komisz, erős pálinka. A bíró úr ugyancsak nyakalta. Az ilyen ember nem szokott sokáig élni...

(Folytatjuk.)

— Természetesen!

— Hát úgy kezdődött kérem, hogy egyszer az édesapám egy lerű sarjút hozott a maga földjéről, ami a bíró kaszálója mellett van. A bíró, ez a kapzsi ember ráfogta, hogy az ő földjéről hozza, csak hogy megkaparinthassa. Megfenyegette, hogy csendőrökre adja, ha nem az ő csűrűbe takarítja be. Szegény öreg megijedt, éppen elég baja volt a regáti csendőrökkel s szó nélkül felhánnya a sarjút a bíró udorjába. Így veszett el a sarjú is, a becsület is!

Itt Gábor megállt egy pillanatra s nagyot fújt. Majd folytatta:

— Pedig az apámnál igazabb ember nem született a csillag alatt!

A vizsgálóbíró gyanakodva nézett a legényre:

— Hát ha ez igaz, nem mondom, hogy nem volt oka haragudnia a bíróra. De ez még nem elég ok arra, hogy megölje!

Gábor dacosan vetette fel a fejét:

— Én nem öltem meg tekintetes uram!

A vizsgálóbíró idegesen dobolt a ceruzájával az íróasztal párkányán.

— Akkor miért mondotta többek fülehallatára, hogy egyszer leszámol vele? Mi?

A legény önérzetesen felelt:

— Ezt nem is tagadom! Ami igaz, igaz!

A bíró sétaközben megállt az írógép előtt:

— Írja kisasszony: „Beismerem, hogy többek

Bűnügyi apróságok.

Írta: OLCHVÁRY-MULVIUS ATTILA ozrodos

1931. év hamvazó szerdáját követő reggelen, Kulmbach németországi község közelében, egy vizes gödörben, fiatal leány hullájára akadtak a járőrelők. Jelentést tettek a legközelebbi csendőrsőrsön. Az őrs a helyszínt lezárta és a bűnügyi rendőrséget értesítette. (Németországban a nyomozást a csendőrség működési területén a bűnügyi rendőrség végzi.) A bűnügyi rendőrség emberei a helyszínre siettek. Első feladatuknak az alapos helyszíni szemlét és az elhalt kilétének megállapítását tekintették. Utóbbi hamarosan sikerült. A halottat a helyszínen megjelenő környékbeli kíváncsiak felismerték. 17 éves környékbeli parasztlány volt. A leány előző este egy közeli tanyáról, ahol látogatásban volt, hazaindult a szülői házhoz, de oda nem érkezett meg. Azóta nem látták. A szülők nem nyugtalankodtak, mert úgy volt, hogy a leány ismerőseinél tölti az éjszakát és csak reggel tér haza. A vizes gödör mellett az útvonal mellett feküdt, amelyen a leánynak jönnie kellett.

A törvényszéki orvosi hullaszemle megállapította, hogy a leány koponyáját tompa tárgylól eredő súlyos csapások érték, ennek következtében eszméletét veszítette. Ilyen állapotban élve dobták a vízbe. A halált a vízbefulladás idézte elő.

A helyszíni szemlével párhuzamosan megindult a nyomozás. Rövidesen gyanúsítható személy is akadt. A kérdéses út ugyanis egy gyártelep felé vezetett. Az utat sok munkába menő és munkából jövő munkás használta rendszeresen. Ezek körében keresték a tettest. Megállapították, hogy a kérdéses időben (a leány elindulásának ideje a tanyáról ismert volt) egy K. H. nevű fiatal munkás igyekezett az úton éjjeli munkára a gyárba. Kikérdezték, először mint tanut. A fiatal munkás a kikérdezés alkalmával ijedten, zavartan viselkedett, ellentmondásokba keveredett. Alibit nem tudott igazolni. Gyanúsának találták és őrizetbe vették.

Időközben a bűnügyi rendőrség emberei a helyszíni szemlével foglalkoztak. Átvizsgálták mind a szűkebb, mind a tágabb helyszínt módszeres alaposan. A helyszíni szemle eredménye röviden a következőkben foglalható össze:

Az út mintegy 3 m távolságban vezetett el a vizesgödör mellett. Az úton és a vizesgödör környékén használható nyomokat nem találtak. Az út forgalmas volt, a vizesgödör közvetlen környékét pedig a bűncselekmény felfedezési és az odatódult kíváncsiak még a csendőrség helyszínre érkezése előtt összetaposták.

A távolabbi helyszín átvizsgálása alkalmával a vizesgödörtől — az úton számítva — kb. 100 méter távolságra, az útról a bokros oldalterepre letérő 2 lábnyomcsapást fedeztek fel és pedig egy férfi és egy női lábnyomcsapást. A lépések hossza és az egyes lábnyomok közelebbi vizsgálata azt mutatta, hogy mindkét lábnyomcsapás futó személyektől ered. A lábnyomok lemintázásra alkalmasak voltak és le is mintázták őket. A női lábnyom az áldozat lábaitól eredt. Ezt kétséget kizáróan meg lehetett állapítani.

A férfi lábnyomcsapás nyomain több helyen

fedték a női lábnyomcsapás egyes nyomait. A két csapás a kúttól mintegy 40 m távolságban megszünt. E heilyen a talaj össze-vissza volt taposva. Itt a helyszínelők a földön színes gyapjúfoszlányokat, tovább egy botból letöredezett szilánkokat találtak. E tárgyakat dér borította jelétül annak, hogy a reggeli dérszállás előtt kerültek oda. Erről a helyről a vizesgödör felé, közvetlenül a terepen át, a futó lábnyomcsapással azonos férfinyomok vezettek. Ezek kb. 10 m távolságra a gödörtől felismerhetetlenné váltak, mert beleolvadtak a kíváncsiskodók okozta nyomokba. Az áldozaton nem volt olyan ruhadarab, amelyből a helyszínen talált gyapjúfoszlányok származhattak volna.

A helyszíni és az orvosi leletből a bűnügyi rendőrség az elkövetett bűncselekményt a következőképpen rekonstruálta.

Az áldozat az úton ismeretlen, magastermetű, munkásosztályhoz tartozó férfivel találkozott (ezt a lépésnyomból és az egyes lábnyomokból következtették). Az áldozat ismeretlen okból (összeszólagos, erőszakoskodás?) futva menekülni igyekezett. Az ismeretlen férfi üldözőbe vette és utólrta. Az áldozat és támadója között a gyapjúfoszlányok és a botszilánkok lelőhelyén dulakodás támadt. Ennek során mérhette a támadó férfi a leány fejére az eszméletlenséget előidéző botütéseket. A dulakodás közben az áldozat téphette ki a gyapjúfoszlányokat a támadója valamely ruhadarabjából, minden valószínűség szerint gyapjú nyakszálljából. A támadó valószínűleg azt hitte, hogy végzett áldozatával. Rejtekhely után nézett, majd felkapta a hullát és a közeli vizesgödörbe dobta. A tettesnek jól ki kellett ismernie magát a helyszínen, mert a vizesgödört keresés nélkül megtalálta (a terepen át egyenesen oda vezető lábnyomok.)

Időközben a nyomozás tovább folyt. A gyanúba vett K. H. munkás középtermetű volt, lábai nem voltak azonosíthatók a helyszínen talált férfi lábnyomokkal, de nem sikerült azt sem bizonyítani, hogy a birtokában olyan gyapjúsál vagy bot volna, amelyből a helyszínen talált gyapjúfoszlányok, illetve botszilánkok származhattak. A gyanút vele szemben el kellett ejteni. A bűnügyi rendőrség újabb gyanúsítható személy után kutatott. Alapos felderítés tárgyává tették az áldozat családi és személyi viszonyait, ismeretségi körét, multját. Ez a felderítés sem hozott olyan adatot napfényre, amely a cselekmény indító okára vagy a tettes kilétére vonatkozó újabb feltevés alapjául szolgálhatott volna. Párhuzamosan ezzel a felderítő munkával tovább folyt a nyomozás a gyár munkásai körében is. A bűnügyi rendőrség azt firtatta, hogy a cselekmény elkövetésének idejében ki jött a gyárba munkába és ki távozott abban az időben a munkából, továbbá, hogy ezek közül ki-nek vezetett az útja a helyszín közelében el. Ezen az alapon több munkáshoz jutottak, akikkel sorban alibit igazoltattak és lábaik nyomát összehasonlították a helyszínen talált lábnyomokkal. W. L. munkás, 6 gyermekes családja lábnyomai azonosnak bizonyultak. Alibijét csak felesége bizonyította. Tagadott. A házkutatásnál előkerült a gyapjúsál, amelyből a helyszínen talált gyapjúfoszlányok származtak. Az azonosságot híres szakértő állapította meg. A bot nem került elő, de a tanuvallomások szerint W. L.-

Ebéd a gyakorlaton.

Orbán főtörm. felv.

nek volt olyan botja, amelyből a helyszínen talált szilánkok származhattak. Az a negatívum is bizonyított közvetve, hogy W. L. nem tudta előadni azt a botját, amelyet mindennap használt. W. L.-t átadták az ügyészségnek. Vádat emeltek ellene. Alibijét a főtárgyaláson saját felesége döntötte meg, mert visszavonta a bűnügyi rendőrség előtt tett vallomását. W. L. a főtárgyaláson is tagadott. Ennek ellenére erőszak kísérletéért és szándékos emberölésért 15 évi fegyházra ítélték jogerősen.

Ezt a nyomozást a helyesen és alaposan megtartott helyszíni szemle vitte sikerre. A helyszíni szemlét mindig terjesszük ki a távolabbi helyszínre is. Az nyújtja a legtöbb reményt arra, hogy érintetlen nyomokhoz és egyéb adatokhoz jutunk, mert a közvetlen helyszínt rendszerint nem kapjuk érintetlenül.

Az először gyanúba vett és később ártatlannak bizonyult K. H. nevű fiatal munkás kikérdezése alkalmával ijedten, zavartan viselkedett és ellentmondásokba keveredett. Pedig semmi köze nem volt a bűncselekményhez. Ez nem egyedül álló jelenség. A tapasztalat azt mutatja, hogy ha ártatlan embert súlyos bűncselekménnyel gyanúsítunk, — ha gyengébb idegzetű — úgy viselkedhetik mintha ő volna a tettes. Ezt a sorsáért való aggodalom, féltés idézi elő. Erről ne feledkezzünk meg és pusztán azért, mert valaki kikérdezése alkalmával zavart magatartást tanúsít, esetleg ellentmondásokba is keveredik, ne tartsuk őt feltétlenül a tettesnek.

Régi körtérel ez, ami most következik. 1826. évben a németországi Schaumburg grófságban fekvő

Obernkirchen városkában élt egy idős asszony, akinek ócskás boltja volt. Nem ez volt azonban a főfoglalkozása. Veszedelemes felbujtó és orgazda volt. A rendőrség ezt jól tudta, de az öregasszony olyan ügyesen folytatta üzletleit, hogy bizonyítékot sohasem tudtak ellene beszerezni. Az öregasszony terveinek végrehajtója egy díszes, 3 lóhere jelvényű társaság volt. Ennek tagjai egy S. nevű házaló és nap-számos, egy M. nevű alkalmi munkás, volt katonaszökevény és egy F. nevű kőbányai munkás — mindhárman veszedelemes, büntetett előéletű tolvajok voltak, kik az egész környék közbiztonságát állandóan veszélyeztették. A rendőrség ezzel is tisztában volt és a tolvajokat ismételt sikereit is elcsúszni, de közvetlenül az öreg orgazdanő előtt a szalak mindig megszakadtak úgy, hogy az sohasem került hurokra.

A lóherelevél egyik tagját: F.-t a szomszédos Sachsenhagen városkában a rendőrség megint egyszer betöréses lopáson érte és elfogta. Nagy volt az öröm. A rendőrség abban reménykedett, hogy F. társait és főleg az öreg orgazdanőt elárulja. A rendőrség azonban csalódott reményeiben, mert F. a fogdából megszökött és nyomtalanul eltűnt. Tüvé tették érte az egész környéket. Mindhiába. A rendőrség a közönség köréből kapott ugyan bejelentéseket, hogy F.-et hol itt, hol ott látták, de kézrekeríteni nem sikerült annak ellenére, hogy hozzátartozóit és mindazokat, akikkel érintkezni szokott, megfigyelés alatt tartották. Ez a megfigyelés mindenesetre nem lehetett elég szoros mert ha F. cinkosait: S.-et és M.-et szorosabban figyelték volna, eljutottak volna F. rejtekhelyére.

Tíz hónappal később egy K. nevű kőfaragósegéd, aki F.-el annak idején együtt dolgozott a kőbányában, egy csendőr ismerősének nagy titkolózva, bizalmasan elmondta, hogy egy este M.-el, aki újabban szintén a kőbányában dolgozik, munkahelyükről az erdőn keresztül hazafelé tartottak. Beszélgetés közben M.-nek, kiről tudta, hogy F. jóbarátja, megemlítette, hogy sokat adna érte, ha tudná, hogy F. most hol van. M., akiben akkor egy kis szesz volt, erre azt kérdezte: „Na, mennyit adnál érte, ha tudnád?” Tréfásan azt válaszolta, hogy adna egy tallért. Szószót követett, a végén kiegyeztek másfél tallérban. Erre M. bevezette őt az út mentén egy sűrű fenyvesbe és ott egy helyre mutatva, csak annyit mondott: „Itt fekszik a föld alatt.” Ezután M. megeskette őt az összes szentekre, hogy erről senkinek nem tesz említést. K. ezt meg is fogadta, de nem tartotta be, mert ember volt, márpedig az ember részére egyik legnehezebb dolog a titkok megtartása. Jelentkezik az úgynevezett közlési kényszer, amelynek nem tud ellentálni. Így járt K. is. A csendőr jelentést tett előljáróinak. A hatóságok nyomozást indítottak. K.-t letartóztatták és megmutattatták vele a kérdéses helyet az erdőben. Itt felásták a talajt és valóban megtalálták F. holttestét. F. koponyáján valami éles tárgytól eredő, feltétlenül halált okozó, súlyos sérülést állapítottak meg. Erre letartóztatták M.-et, aki a helyet K.-nak megmutatta. M. nem volt konok ember és hamarosan beismerő vallomást tett. Előadta, hogy annak idején, F. szökése után ő, S. és az öreg orgazdanó minden áron ráakarták venni F.-t, hogy távozzon más vidékre, mert itt előbb-utóbb elfogja a rendőrség. Attól féltek ugyanis, hogy F., ha újból kézrekerül, mindnyájukat elárulhatja. F. erre nem volt hajlandó. Azon a helyen, ahol holttestét megtalálták, vermet ásott magának és ott rejtőzködött. Ő és S. éjjelenként oda szállították neki az élelmiszereket. Tudták hogy a rendőrség figyelni őket és féltek, hogy ráfizetnek erre. F.-t folyton ösztökélték, hogy vegye a sátorfáját és igyekezzék minél távolabbra menekülni. F. azonban hallani sem akart erről. Ekkor az öreg orgazdanó felbujtására S. és ő elbátározták, hogy F.-et elkeszik láb alól. Egy este kapát és ásót vettek magukhoz és kimentek F.-hez az erdei rejtékhelyére. Azt mondták neki, hogy a szerzőkért azért hozták, hogy rejtékhelyét jobban elmélyíthesse. F. nagyon meőrült és az ásóval azonnal munkába kezdett. A sálat síriát ásta. A kapával feibe verték. utána bekaparták és így megszabadultak attól a fenyegető veszélytől, hogy F. árulójukká válhatik.

A vallomás alapján a rendőrség azonnal letartóztatta S.-t és az öreg orgazdanót is. Vádat emeltek

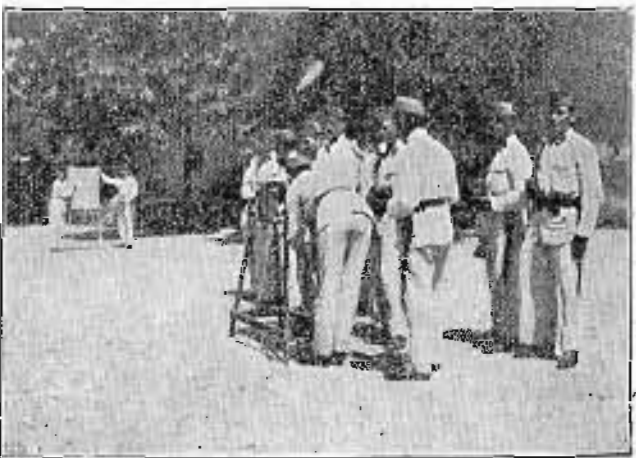
1770-ben Csehországban nagy összpontosítás, régi elnevezéssel „tábor” volt. A csapatokat minden tekintetben megszemlélték. A szemleészrevételekben többek közt az is szerepel, hogy a katonák feleségei férjeik katonaköpenyét hordják, sőt gyerekeket pólyálnak bele. Ruhakímélés szempontjából eme visszaélés azonnali megszüntetését nagyon lelkére kötötték az ezredeknek.

mindhármójuk ellen. 1830-ban a bíróság S.-et és M.-et halálra, az öregasszonyt pedig hat évi fegyházra ítélte. M.-en a halálos ítéletet végre is hajtották, de S. az utolsó éjszaka megszökött a börtönből. Eveken át kutattak utána hiába. Nyoma veszett.

Az indító ok felderítése mindig nagy segítség a nyomozásnál. A bűneset kiderítése sokszor lehetetlen, ha nem ismerjük az indító okot. Különösen gyilkosságoknál. Az indító ok ismerete rámutat a tettesre, vagy legalább is megjelöli azt a kört, amelyen belül a tettest keresni kell. Jó tehát, ha minél több, a gyakorlatban előfordult indító okot ismerünk. Adott esetben ennek hasznát vehetjük. Itt az indító ok a leleplezéstől való félelem volt. Ezzel bűnöző bandáknál elég gyakran találkozhatunk.

Bűnügyi szempontból már nem lényeges a történet folytatása, de rendkívülisége miatt befejezem a történetet. Mint tudjuk, az egyik halálra ítélt gyilkos: S. a siralomházból kitört és nyomaveszett.

1835-ben a holland-indiai Surinam gyarmat fővárosában, Paramaribóban egy odavetődött német matróz egy holland katonai őrszemtől az út felől érdeklődött. A holland katona tudott valamit németül és barátságosan megadta az útmutatást. A német szó hallatára előkerült az őrség parancsnoka — Wigers őrmester —, aki szintén beszélgetésbe merült a német matrózzal. A német matróz történetesen Schaumburg grófságba való volt. Szószót követett. Szóba került többek között F. meggyilkolása is. Wigers őrmester érdeklődött, hogy mit tudnak a kivégzés elől megszökött S.-ről és családjáról. A matróz elmondta, hogy S.-t még mindig keresik és hogy családjának nagyon rosszul megy sora. Wigers őrmestert ez a hír annyira kihozta a sodrából, hogy a matróz azt kérdezte tőle: „Talán maga S.?” Az őrmester nem válaszolt, elfordult és bement az őrszobába. A matróz hajóján benyomását elbeszélte társainak, ez az előljárók fülébe jutott. Nyomozás indult. Megállapítást nyert, hogy Wigers holland őrmester — a holland gyarmati hadsereg hadiérdemekben dús, legszebb kintetett altisztje — akinek megbízhatóságára katonai előljárói esküdtek, azonos S. körözött német gyilkossal. Hollandia S.-et kiszolgáltatta Németországnak. A halálos ítéletet öt év multával végrehajtották rajta.

Lőkiképzés.

PORTYÁZÁS

Most szakadt ránk a háború, amit évekig messziről neztünk és nem minden részében láttuk annak, ami. A keleti német sikerek hatása alatt lebecsültük az ellenfelet. Minden azt bizonyította akkor, hogy a keleti embertömegek csak számszerűen nagyok, de küzdeni nem tudnak és nem akarnak. Túlkeveset tudtunk a keleti emberekről, akiket évtizedek misztikus köre burkolt be a szemünk elől. Rendezetlen, belső erő nélküli tömegeknek tudtuk őket, akik az első erős és ügyes lökésre visszahúzódnak ismeretlen szleppéikbe és érdekbe s ott, ahol már kitartás kellene, széjjelmállanak, mint napsülésre a kő. Minden ok megvolt akkor erre a megítélésre, hiszen müllös seregeik estek fogságba és máról-holnapra országnyi területeket adtak fel.

Azóta megtanulhattuk, hogy a keleti katona szivós és bátor, a mögötte álló nép pedig minden nélkülözést elvisel. Egészen más a képünk róluk, de legújabb ideje is, hogy tisztán lássunk. Ilyen katonai és népi erővel csak hasonló erők mérkőzhetnek. A miniszterelnök úr feltárta a helyzetet. Nagy erővel szemben kell helytállani. A mi katonánk sem alábbvaló, csak itthon az országban kell felébredni a szundikálásból. Menekültek jönnek akadozó vonatokon, városokban házsorok dülnek romba, nem érkezett meg a tiszlító méz, távoli rokonokért szorongunk, ez már a háború, erre rá kell ébredni.

Eddig elég kényelmesen háborúskodtunk, érteve az ország nagy egészét. Most helyt kell állni és nélkülözni kell sokmindent, ami a kényelem és ellátás körébe tartozik. Bátran és becsületesen. Akkor nem kell félni a nemzet jövőjét. Mostanában sűrűn hallani a jelszót, hogy életről vagy halálról van szó. A miniszterelnök úr ezzel szemben azt mondotta, hogy nemzetünk fennmaradása földrajzi és gazdasági szükségesség más nemzetek számára is.

Ez így volt igen sok évszázadon át, nem lehet másképpen ezután sem. Hagyjuk a hangzatos jelszavakat és bizzunk az erőnkben, meg az igazunkban. Nem bántunk senkit, csak védjük magunkat és a magunkét. De ezt aztán keményen, bátran, utolsó csepp véréig! Ez becsületes, tiszta harc, ami a történelemtől mindig megkapta a maga jutalmát és elismerését.

Azt is meg kell szoknunk, hogy városok, falvak, területek cserélnek gazdát. Amit messziről nézve a háború természetes velejárójának látnunk, közletről is annak kell látnunk. Vezetőink tudják, mit miért és hogyan kell tennünk, a mi dolgunk a fegyelmezett

engedelmeskedés, meg a mindenkori viszonyokhoz alkalmazotti helytállás.

Váratlanul alakultak így az események és a váratlan gond a pánik melegágya. Vannak, akik már ötfelé mentették a családjukat. Innen oda, onnan ide, amoda, mert itt ez a veszedelem, ott meg az a veszedelem.

Meg kell mindenkinek tanulnia, hogy háborúban csak viszonylagos biztonságról lehet szó. A háborúnak nincs menetrendje. Ahol és amikor komoly szükség van arra, hogy az emberek lakóhelyet változtassanak, ott a hatóságok megteszik az intézkedéseket. Ne a songorájával bajlódják ilyen időben az ember. Majd lesz másik s ha nem, az se baj. Ne mozogjanak tömegek ott, és olyankor, ahol és amikor az nem indokolt.

Az őrs nyugalma nagyrészt az őrskörlet nyugalmát is jelenti. A példa hat akkor is, ha rossz, de akkor is, ha jó. Különösen a valkíreket kell szemléltetni. Holnap sokan megbánják, hogy elmozdultak az otthonukból, ahova csak viszonylagos módon tudnak visszajutni és zavarják ezzel fontosabb mozgások tervszerűségét. A vakrézműletnél nagyobb csapás nincs, elsősorban tehát azt kell megfékezni akár jószóval, akár erővel.

A csendőrség bűnügyi laboratóriumából.

(Közli a m. kir. csendőrség bűnügyi laboratóriuma.)

(Befejező közlemény.)

Szörök, fonalak azonosítása.

1937. évben a decsi őrsön feljelentették, hogy egy ottani lakos lakásában betörők jártak és az egyik zárt asztalfiók felnyitása után abból nagyobb összegű készpénzt loptak el.

A nyomozásra kivezényelt járőr helyszínelés során az álkulccsal felnyitott fiók belső részében, az egyik kiálló szálkában fennakadva, néhány vékony, zöldszínű fonalszálacskát talált.

Más adat hiányában a nyomozás abból a feltevésből indult ki, hogy a tettes a lopás elkövetésénél valamilyen világos-zöldszínű ruháneműt viselt. A ruha a lopás elkövetésekor a fiók belső részén kiálló egyik faszálkákba akadt, amely után a pár szálacskát a ruhából kitépté.

A zöldruhás tettest keresve, a járőr a sértetthez bejáró egyik takarítónőhöz jutott, akinél világoszöld színű vállkendőt talált. A további nyomozás során a zöldkendős takarítónő ellen több gyanúok is merült fel, de komoly bizonyító adat nem volt beszerezhető. Gyanúsított nő a lopás elkövetését tagadta.

Az őrs az esetet bejelentette és a gyanúsított nő vállkendőjéből pár szál mintát vett. Ezeket a helyszíni fonalszálakkal együtt azonosítás végett a csendőrség bűnügyi laboratóriumába felterjesztette.

A laboratóriumban mindkét mintából preparátumot készítve, azokat mikroszkópiai vizsgálatnak vetettük alá. Ennek során kiderült, hogy mindkét anyag azonos finomságú juhgyapjú, melyeknek szálai általában méretben is megegyeznek. A gyapjuszálak között idegen anyagszálacskák egyik mintánál sem fordultak elő.

A további vizsgálatok a gyapjúszálak festőanyagára irányultak. Tapasztalatból tudjuk ugyanis, hogy a különféle festői módok és festőanyagok mineműsége gyáranként változik. Sőt a textilanyagok festéséhez ugyanazon gyárban esetenként előállított festékanyagoknál, — de különösen a festett textilanyagoknál — a legnagyobb elővigyázat mellett is, számárnyalati eltérések mutatkoznak.

A textilfestésnek ezt a sajátosságát kihasználva, a két mintát az analízáló kvarclámpa fényében vizsgáltuk. Az ibolyántúli sugarak halása alatt mindkét minta azonos színárnyalatot mutatott.

Hogy ez a színegyezés milyen bizonyító erővel bír, azt csak úgy mérhetjük fel, ha figyelembe vesszük azt, hogy a vizsgálattal kapcsolatban különböző gyárakból mintegy százféle világoszöld színű gyapjút szereztünk be és ezeket a helyszíni gyapjúval összehasonlítottuk. Közönséges fényben vizsgálva, a beszerzett gyapjúk nagy része azonos színűnek látszott. Ibolyántúli fényben azonban mindegyik minta más színben fluoreszkált és egyik sem mutatkozott azonosnak a helyszínen talált gyapjúszálakkal.

A vizsgálatok alapján adott vélemény kétségtelen bizonyítékot szolgáltatott amellett, hogy a gyanuba vett nő követte el a lopást, annál inkább, mert a lopás elkövetésén kívül máskor nem lehetett alkalma az állandóan lezárt fiókba benyúlni.

Az előbbi vizsgálatnál említett analízáló kvarclámpa a bűnügyi laboratóriumokban folyó anyagvizsgálatoknál nélkülözhetetlen eszköz. Az anyagvizsgálatoknál hasznosítható rendkívül előnye más eljárásokkal (pl. vegyvizsgálatok) szemben, hogy a kvarcfényben való vizsgálat a különféle bűnjelkeken, anyagokon változást nem idéz elő.

A gyógyászatban is használatos kvarclámpa általában mindnyájunk előtt ismeretes. Lényege ennek az, hogy a mesterséges magassági napfény előállítására céljából szintelen kvarcszobában elektromos árammal higanyt hevítenek. A gőzölgő higany nagyerejű és ibolyántúli sugarakban gazdag fényt bocsát ki. Ezt a fényt a gyógyászatban közvetlenül a beteg testére vetítik. Ezzel szemben a bűnügyi laboratóriumokban használatos „analízáló” kvarclámpánál a kvarcszó a készülék fénymentesen elzárt felső részében van elhelyezve és a fénysugarak csak egy speciális sötét szűrővel ellátott nyíláson törhetnek elő. E sötét szűrőnek az a tulajdonsága, hogy a fénysugarak közül a látható sugarakat elnyeli és csupán az ibolyántúli sugarakat bocsátja át. Ha bizonyos anyagokat ezeknek az ibolyántúli (ultraviolet) sugarak hatásának teszünk ki, egyes anyagok fluoreszkálnak, vagy foszforeszkálnak, mert e gyenge fényjelenségeket a szűrő által elnyelt erős fénysugarak nem világíthatják túl, nem nyomhatják el.

A fluoreszkálás vagy foszforeszkálás erőssége és színe a vizsgált anyag mineműségétől, összetételétől, keverési arányától függően változó. Ez a magyarázata a különféle anyagból készült, vagy más összetételben kevert zöld festékek eltérő fluoreszkálásának is.

Az ibolyántúli sugarak ezen sajátosságait ki-

használva, a kvarclámpa a leírt eseten kívül még a következő anyagvizsgálatoknál is alkalmazásra kerül:

a) Papíryananyagok minőségének megállapításánál papírpénz-, okmány- és bélyeghamisításoknál;

b) ragasztószerek, pecsétviaszok mineműségének, összetételének megállapításánál és azonosításánál, főleg postal küldeményekből származó lopások, levéltitok megsértése eseteiben (pl. kémgyanunál);

c) üvegfajták megkülönböztetésére, pl. közlekedési baleseteknél;

d) színes írást, rajzok, festmények hamis voltának kimutatásánál és a hamisító által használt anyagokkal való azonosításnál;

e) gyujtógató-anyagok (ásványi és növényi olajok és zsírok) kimutatásánál és azonosításánál;

f) drágakövek, gyöngyök, fogak és egyéb anyagok hamis vagy valódi voltának megállapításánál;

g) kitörült, kimosott, vagy más okból láthatatlanná vált írást, vér-, nyál-, tej-, vizelet- és spermafoltok kimutatásánál;

h) láthatatlan, úgynevezett sympatétikus tintákkal írt titkos írást előhívásánál.

A kvarclámpával végezhető anyagvizsgálatok sokféleségéből könnyen megítélhetjük, hogy az ibolyántúli sugarak kellő kihasználás mellett a laboratóriumokban folyó anyagvizsgálatokkal a nyomozást milyen nagy mértékben támogatják.

Ruhaneműből kivont por vizsgálata.

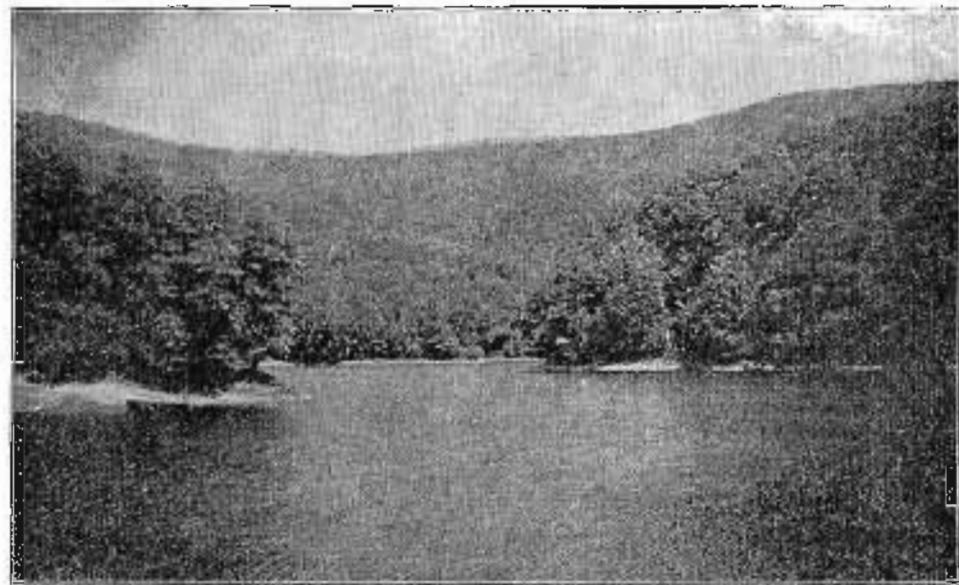
1937. év egyik reggelén az isaszegi őrsön feljelentést tettek, hogy az éj folyamán a községi erdőben járt fatolvajok Uzsoki István* erdőőrré rálöttek és a lábán súlyosan megsebesítették. A megindult nyomozás, szemtanú hiányában, sértett előadása alapján a bűncselekmény lefolyását az alábbiak szerint rögzítette:

Uzsoki István erdőőr éjjeli körútját végezve, az egyik erdőrézben, egy összerakott farakás közelében gyanús alakokat látott. Mikor az erdőőr a fatolvajoknak vélt egyéneket 40—50 lépésre megközelítette, azok egyike löfegyverével az erdőőrré többször rálőtt, azután elmenekültek. A lövések egyike az erdőőr jobb-lábszárát találta és azon keresztül hatolva, súlyos sérüléseket okozott. Az erdőőr a menekülő fatolvajok után szolgálati pisztolyából egy lövést tett, a sötétség miatt azonban nem talált.

A lövöldöző fatolvajok után azonnal megindított nyomozás eredménnyel nem járt. A sötét erdőben a tolvajok felismerhetők nem voltak s a száraz avaron semmi nyomot nem hagytak hátra.

A kórházból időközben megérkezett orvosi látlelet szerint a lövődék az erdőőr jobb lábába, a térd alatt, hátulról hatolt be és az izomzat roncsolása után a lábszár első részén, jóval a bemeneti nyílás alatt távozott. Ez a körülmény a sértett előadásával ellentétes volt, mert a hátulról és felülről kapott lövés a megállapított helyszínbe sehogy sem illett bele. Az őrsnek az a gyanúja támadt, hogy a sérülés az erdőőr jobb kezében elsült pisztolyától keletkezhetett.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Tengerszem a Kárpátokban.

Bernáth ezds. felv.

Az ellentétek dacára a kórházban fekvő sértett megmaradt eredeti vallomása mellett, ezért az őrs a sértett nadrágját és pisztolyát az eset leírásával a bűnügyi laboratóriumba terjesztette fel.

A laboratóriumi vizsgálat során a ruhán perzselés, égés nyomai nem voltak megállapíthatók. A közeli lövés további ismérvei: a füstudvar és az el nem égett löporszemcsék a vastag sötét posztóanyaggon ugyancsak nem voltak feltalálhatók. Ezért a nadrágot, de különösen a bemeneti nyílás körüli részt alaposan kiporoltuk. A nadrágból kivont port ezután összegyűjtve, mikroszkóppal vizsgáltuk. Górcső alatt a nadrágból kivont közönséges por és gyapjú-hulladék között több, el nem égett löporra gyanus szemcsék látszóttak. A külön összegyűjtött szemcsék vegyi vizsgálata során kétségtelenné vált, hogy azok el nem égett füstös löpor maradványai.

A további vizsgálatok a sértett pisztolyából kivett egyik töltény szétszedése után a ruhából kivont löporszemcsék és sértett töltényéből kivett löpor összehasonlítását célozták. Ez a mikroszkópiai és vegyi vizsgálat azután azt is kimutatta, hogy a bemeneti nyílás környékén talált löporszemcsék teljesen megegyeznek sértett töltényeiben lévő löporral.

A laboratóriumi vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy sértett meglövése — állításával ellentétben — nem 40—50 lépésről, hanem közelről és pedig a saját szolgálati pisztolyával történt.

A bizonyítékok alapján sértett beismerte, hogy a kezében véletlenül elsült saját pisztolyával lökte meg magát és a fatolvajok lövöldözését csak azért találta ki, hogy sérülésével kapcsolatos gyógykezelési költségek megtérítése alól mentesüljön és esetleg nyugdíjat kapjon.

1943 november havában egyik reggelre a mátészalkai község háza épületében a közlekedési hivatal pénztartó vaskazettáját ismeretlen fettesek fel-feszítették és az abban talált 900 pengő készpénzt ellopták.

A feltört kazetta külső és belső fala kék és zöld színű zománcsal volt bevonva, amely a feszítés (lemez hajlítása) közben a kazetta faláról több helyen lepattogzott és a kazetta belső és külső részén elhullott. A járőr abból a fellelésből indult ki, hogy a lepattanó zománcdarabkák az ellopott pénzre, a tettes kezére és ruhájára is ráhullottak és rátapadhattak. Ezért az apró helyszíni zománcdarabkákat tasakba gyűjtve őrizetbe vette. A nyomozás során a gyanú Szolnoki Kálmán nyircsaholyi lakos, többszörösen büntetett egyénre terelődött, aki a lopást megelőző időben a bűncselekmény helyszínén is járt.

A gyanúsítottnál megtartott házkutatás a betörést bizonyítékokkal nem támasztotta alá. Azért a járőr a személyneműalkalmával a gyanúsított zsebeit alaposan kiforgatta és a zsebekben talált por és egyéb hulladékot, az előzőleg már őrizetbe vett zománcdarabkákkal együtt a laboratóriumba felterjesztette.

A mikroszkópiai vizsgálat a zsebekből kiforgatott piszok között számtalan apró zománcdarabkát mutatott ki. Ezek a zománcdarabkák, a további mikroszkópiai, kvarc- és egyéb anyagvizsgálat során a helyszíni zománcdarabkákkal mindenben megegyezőnek bizonyultak s így a laboratóriumi vizsgálat kétségtelen tárgyi bizonyítékot szolgáltatott gyanúsított bűnössége mellett.

Alig képzelhető el olyan esemény vagy esemény, amelynek lefolyása valamilyen formában utóváltozást, nyomot ne idézne elő. Az így keletkezett nyomok nagyrésze azonban szabad szemmel nem látható, hanem csak bizonyos optikai műszerekkel észlelhető. Az ilyen parányi nyomok észlelésére a különféle nagyítók, mikroszkópok és világító berendezések szolgálnak. Laboratóriumunk bőségesen el van látva ilyen optikai berendezésekkel. Ilyenek: a közönséges és kisebb nagyítású lupák, mérőlupák,

világítólapák. Ezek, valamint a kisebb nagyító kézi-mikroszkóp lehetővé teszik egyszerűbb vizsgálatoknak a laboratóriumon kívül is a bűncselekmény helyszínén a vizsgálat megejtését.

A 120-szoros nagyításig terjedő stereoszkópikus-binokuláris mikroszkópunk nagy látszógú tárgylenésével és páros szemlencséivel lehetővé teszi bizonyos anyagok (porok) térhatású szemléletét és így a parányi nyomok felkutatásánál nagy szerepet játszik.

Az 1800-szoros nagyításig fokozható monokuláris mikroszkópunk a mai tudomány kívánalmainak megfelelő berendezésével a legparányibb nyomok részleteire kiterjedő vizsgálatokat is lehetővé teszi. E berendezéseket kiegészítő „mikrofotografáló” készülékeink segítségével a legparányibb nyomokról is szabad szemmel jól érzékelhető, a bizonyításnál meggyőzően felhasználható fényképfelvételeket készíthetünk.

Nyomozásainknál, helyszíneléseinknél, helyszíni és a bűncselekménnyel kapcsolatos tárgyak vizsgálatánál arra is gondolni kell tehát, hogy a nyomok, elváltozások nagyrésze szabadszemmel nem érzékelhető és ha azokat a nyomozás érdekében teljes mértékben ki akarjuk használni, úgy ezt csak a megfelelő műszerekkel felszerelt laboratóriumtól várhatjuk.

Papír és nyomtatványok vizsgálata.

1940. év elején az ország több részében nemzetgyalázó nyomdai sajtótermékeket (röpiratokat) találtak.

A központilag megindított nyomozás során a röpiratokat, kiértékelés végett, a laboratórium is vizsgálat alá vette.

Elsősorban a röpiratok papírányagát vizsgálva megállapítottuk, hogy az előállításuknál jobb minőségű, simítatlan nyomópapírt használtak. A laboratóriumban rendelkezésre álló és az összes hazai papírgyártmányokat felölelő gyűjtemény átvizsgálása és a röpiratok papírányagával való összehasonlítása után nyilvánvalóvá vált, hogy a röpiratokat nem hazai gyárban készült papírral készítették. Ezt a megállapítást alátámasztotta az a körülmény is, hogy hazai papírgyáraink minden bizonyos vastagságot elért (50 gr-on felüli) papírba — előírászerűen — vízjelet alkalmaznak. A vízjelekből azután könnyen megállapítható a kérdéses papírt előállító gyár. Uyen vízzel nem volt a kérdéses papíron.

Megfelelő tájékozódás után azt is megállapítottuk, hogy a röpiratok előállítása, illetve terjesztése idejében azonos papírányagot külföldről már nem szállítottak.

A továbbiakban a röpiratok nyomását vettük vizsgálat alá.

A röpiratok előállításához igen sokfajta nyomdai betűtípust használtak fel. Ez a körülmény betűfajtákban gazdag nagy nyomdára mutatott. Felülről az a körülmény is, hogy a magyar nyelven írt röpiratokban több olyan lényegtelen hiba esúszott be, amely nem magyar anyanyelvű, illetve nem tökéletesen magyar nyelvtudású íróra, vagy nyomdai szedőre engedett következett.

Ezek az aprólékos adatok összességükben megerősítették azt a gyanút, hogy a röpiratok nem Magyarországon készültek.

Továbbmenve, az egyes betűknek nagyítóval való részletes vizsgálata során több olyan betűt találtunk, amelyek a használat közben beállott kopásuk, sérülésük vagy hibás öntésük folytán elsődrendű sajátosságot vettek fel.

Ezekből az adatokból az volt a véleményünk, hogy a gyanúba vehető nyomda azonos típusú ólom-betűnek, vagy ezen betűkkel szedett más nyomdai szövegnek (sajtóterméknek) az átvizsgálása és azonosítása alkalmával kétségtelenül eldönthető volna, hogy a röpiratok a gyanúba vett nyomdában készültek-e vagy sem.

A vélemény alapján több irányban megindított nyomozás során azután több olyan azonos betűtípussal készült nyomdai terméket sikerült beszerezni, amelyek a gyanúba vett nyomdákban készültek.

Ezeknek a főleg napilapokból álló sajtótermékeknek a részletes átvizsgálása meghozta az aprólékos munka gyümölcsét, mert a vizsgálatok során kétségtelenül beigazolódott, hogy a kérdéses röpiratok egy idegen állam egyik nagyobb nyomdájában készültek.

A felületes és szakértelemmel nem rendelkező szemlélő az azonos fajtájú, színben és vastagságban nagyjában megegyező papírművészek közötti különbséget nem látja meg. Azt hiszem, hogy kevesen figyelték meg azt is, hogy a különböző sajtótermékek megegyező méretű betűi aszerint, hogy milyen betűfajtaéhoz tartoznak, milyen eltérő alakokat, formákat mutatnak. Ha figyelembe vesszük azt is, hogy a betűk készítése (öntése) során előforduló kisebb hibák és a használat közben keletkezett elváltozások (kopások) az egyes betűkre is rányomják jellegzetességüket, könnyen megérthetjük, hogy a kellő szakértelemmel és műszerekkel rendelkező szakértő az egyes — ugyanazon fajtába tartozó — nyomdai betűk között is különbséget tud tenni.

Az ilyen jelentéktelennek látszó aprólékos adatok, a bűnügyi nyomozásoknál — mint az a jelen esetben is — a legtöbbször igen fontos szerepet töltenek be.

Az ilyen vizsgálatoknál az elképzelhetetlen kis eltérések kimutatására a bűnügyi laboratóriumunkban a különféle mérőlapák, kontraszt- és óramikrométerek állnak rendelkezésre, amelyekkel a milliméter század-, sőt ezredrészenek megfelelő eltérések is lemérhetők.

A hetéves háború alatt a vonat számára kiadott szabályok szerint a vonathoz tartozók közül azt, akit a kocsiától oldalt 20 lépésnél messzebbre találtak, azonnal fel kellett akasztani. Éppenúgy azonnal fel kellett akasztani minden katonát, markotányost vagy asszonyt, akit lopáson értek. A katonák feleségei t. i. akik férjeiket a háborúba is elkísérték, a vonathoz tartoztak.

Nyissátok meg a szíveteket...

(Levél Balatonfüredről.)

A belügyminiszter úr felhívásának, melyet az Erdélyből kiűzött véreink megsegítése érdekében intézett rádió keresztlül a nemzethez, a mi kis családi körünkben már 24 óra múlva igen szép eredménye volt. A balatonfüredi csendőrségi gyógyházban levő bombakárosultak, menekültek és betegek körében egy szívvel-lélekkel megalakult kis bizottság műsoros estét rendezett. Vitéz Soós Károly ny. vezérezredes, volt honvédelmi miniszter bevezető szavai után a beutaltak gyermekei meghatóan szép műsort adtak elő, aminek keretében Pécsey Gyurika, Balázs Baba, Balázs-Piry Béla és Gyémi, Beöthy Kálmán, Bosnyák Katalin és Márta, Damasy Andrea, Dienes Andrea, Kun Miklóská, Rétsággy Béla és Ugray Anikó szerepeltek lelkeséggel, örömmel, fényes eredménnyel. Kizárólag a gyógyházban levők 1500 pengőt és ruhaneműeket adtak össze, hogy a könnyeken segítsenek...

A műsor, melyet dr. Szimonisz László orvos-százados állított össze és tanított be — 24 óra alatt — a következő volt:

1. Megnyitó beszédet mondta: vitéz Soós Károly ny. vezds.
2. Talpra magyar! Szavaltá: Kun Miklóská.
3. Magyar dal. Énekelté: Dienes Andrea.
4. A kis huszár. Szavaltá: Pécsey Gyurika.
5. Bűvészinás (mutatványok): Beöthy Kálmán.
6. Tréfás versek. Előadta: Balázs Baba.
7. Megy a juhász a számaron. Melodráma. Szavaltá: Balázs-Piry Gyémi, közreműködtek: Bosnyák testvérek és Rétsággy Béla.
8. Riadó. Balázs Piry Béla verse. Előadta: Ugray Anikó.
9. Leng a lobogó. Dr. Szimonisz László szds. verse. Előadta a szavalókórus.
10. Székely himnusz. Énekelté a női kar.

Bemutattuk itt dr. Szimonisz orvos-százados és Balázs-Piry Béla hadaprédisk. növendék műsorban volt költeményeit.

Leng a lobogó!

Hungária:

Sáhaj zokog kelet felől, lángok nyílnak az égre,
Mi van veletek sárkányok, mivé lesz Csaba népe?
Szólj, óh gyönyörű Hargitám!

Burgilla:

Siralomvölgy a völgyem!
A patakokban vér folyik és mellette a könnyem!

Hungária:

Mi van veled, Békás-szoros?

Békás:

Vörös horda özönlök
Az oltárkö szent lábánál, s a könnyem egyre ömlik!

Hungária:

Sepsiszentgyörgy, hallasd szavad!

Sepső:

Égnek a békés házak,
Ezer elkínzott gyermek, nő, a megváltásra várnak!

Hungária:

Szent Anna tó, a tükröd ép?

Szt. Anna:

Sötét vihar borzolja!
Reám zúdult a pusztulás, a piszkos oláh horda!

Hungária:

Brassó és te?

Brassó:

A Cenk alatt tort ül idegen népség!
Könnytől vérzik minden sebem! Hungáriám! Segítség!

Vöröslorony:

A vöröstornyú szoroson új acélszörnyek jönnek!
Gyilkos fő:
A gyilkostábla ömlenek keserű székely könnyek!

Hungária:

Gyergyó! Beszélj!

Gyergyó:

Kifent kaszával láttam halni a székelyt.

Hungária:

Es Csik?

Csik:

En bízom, mert e nép nem ismert soha kéteyt!
Gránáttal övezett testén orosz páncélos romlott,
Aknaesőnek, géppuskának pusztá baltával rontott!

Hungária:

Mit kértek most?

Mind:

Hitet! Reményt!

Hungária:

Még mit?

Mind:

Harcot! Elszánt — keményt!

Hungária:

Azután:

Mind:

Élniakarást!

Hungária:

További!

Mind:

Es megmemalkuvást!

Kemény erőt! Akaratot! Egységet! Dühöt! Vad dacot!
Bátor áldozatvállalást! Hungáriám! Feltámadást!

dr. Szimonisz László,

o. százados.

Riadó!

Véres a Föld, örült, lángokban kavarog,
Sűrű sötét az éj, nincsenek csillagok.
Csillag helyett egy kéz kelet felé mutat,
Marokra fújja a kevényt és jelzi az utat,
Magyarok! Riadót fuj a didergő kárpáti szél,
Mindenki egy legyen, aei él és remél.
Ragadj fegyvert acél akaráttal, hittel,
Harcotj vitézül és halj meg becsülettel.

Messze, Csiki-havas táján pirkad az éj alja,
Lángol az erdő, rőt fényét a mennyboltra írja;
Füstölgő üszkös rom, ezer jój, vér és kihalál...
... És mi összebújunk mint a hirkanyáj!

Vacognak fére?
Hős Árpád népe
Akarj vagy lenni!

Tudunk mindia, ha akartunk, — hát akarjunk!
Rántunk kardot és ne hagyjuk ősi jussunk!

Legyünk hát sárkányok és hősök, Hadúrunk hadai,
Döngő lépteinktől omlanak Jerikó falai,

Remeg a föld és reszket a toportyán had,
Rajta, rajta! Úd, vágó! Magyar, ne hagyd magad!

Balázs-Piry Béla.

... Ott, ahol erre mód van, bajtársaink fillérei — hasonlóan a fentiekhez — nem maradnak el...

Pénzbeli adományokat a Csendőrségi Lapok csekk-számlájára — 25.342 — kell befizetni, megjelölve a befizetési lapon az adományozó nevét és szolgálati beosztását. Az adományokról lapunkban beszámolunk.

Az adományokat a Csendőrségi Lapok felügyelőbizottsága osztja el.

Szökik a fogoly.

Írta: MOLNÁR LAJOS törzsrörmester (Pécs).

A Csendőrségi Lapokban gyakran olvashatjuk, hogy a járőr őrizetéből megszökött a fogoly. Minden esetben magam elé képzelem azokat az okokat, melyek lehetővé tették a fogolynak, hogy kereket oldjon s bizony ezek az okok — tapasztalatból tudom — úgyszólván minden esetben a járőr hibájából adódnak. Egyik-másik csendőr könnyen veszi a fogolyozás igen felelősségteljes szolgálatát, nagy bizalommal van a fogoly iránt, feleslegesen elbeszélget vele, nem veszi komolyan az utasítás szavait s egyszer csak azon veszi észre magát, hogy nincs fogoly és a szegényen kívül viselnie kell felületességének súlyos következményeit is.

Tanulságul leírok két fogolyszökési esetet, melyekről közvetlen tudomásom van.

1942. év nyarán, mint a nyomozó alosztálytól egyik úrsre kivezényelt nyomozó, őrizetbe vettem két személyt. A nyomozás során gyorsan 7—8 rendbeli lopást ismertek be azért, hogy leplezzék az általuk elkövetett gyilkosságot. Gyakori eljárás a megrögzött bűnözőknél, hogy elfogásuk alkalmával a könnyebb természetű bűncselekményeket szívesen beismerik s ha a csendőr nem szemfüles, a súlyosabbakat elhallgatják. Így volt ebben az esetben is. De éppen ez a beismerési készség gyanút keltett bennünk s arra ösztönözött, hogy jobban utánanézzünk az illetők viselt dolgainak. Így hamar rájuk terelődött 2 gyilkosság alapos gyanúja, mire elfogtuk őket. Őrzésüket a járőrök felváltva végezték. A járőr tagok egyike pihent, a másik foglyot őrzött.

Reggel 5 óra körül a fogolyörző csendőr bejött a szobába és szép csendesen a fülembe sugta: „Örmester úr! Megszökött a fogoly.” Mintha kígyó csipett volna meg, úgy ugrottam talpra. A lakonyában lévő bajtársakat azonnal riadóztattam és a fogoly elfogására indultunk. Sikerült is a szökevényt 3 órán belül elfogni, de a felelősségrevonástól ez nem mentesítette hibás bajtársunkat.

A bajtársunk a fogoly szökését a következőképpen mondta el: a külön helyiségben elhelyezett foglyok egyike a kérdéses hajnalon 4 esetben kéredezgett ki dolgára. Bajtársunk 3 esetben kikísértte, de mert megbízott a fogolyban, negyedszer nem ment vele. Ekkor a fogoly megszökött a kerítésen át. A hiába várakozó csendőr rosszat sejtve, a fogoly után ment, de — hiába. Már csak a fogoly nyomát látta, magát a foglyot többé soha! A fogoly ismerős személy volt, bajtársunk személyesen ismerte és azt gondolta, hogy őt nem fogja cserben hagyni. Tévedett, mert a büntetett nem törődik az ismeretlenséggel.

1943. év nyarán egy nagyobb szabású nyomozás alkalmával — ahol 13 cigány volt elfogva — éjjel egyszerre két cigány kérte szükségére kibocsátását. A járőr eleget tett a foglyok kérésének és azokat megbilincselve az őrzés helyiségéül szolgáló istálló elé kísértte. Közben az istállóban levő foglyok közül kiszólt egyik a csendőrnek, hogy ő is ki akar menni. A csendőr visszanezített az istállóba és ez idő alatt a kikísért foglyok egyike bilincslánccal együtt megszökött. Bajtársunk a járőrtársát felköltötte és a helybeli munkásokkal azonnal az elfogására indult, de sajnos, eredmény nélkül, aminek főoka az volt,

hogy a fogolyör nem azonnal, hanem csak órák múlva jelentette a szökést.

Láttuk mindkét esetnél, hogy a fogolyszökés a csendőr hibájából történt. Foglyot őrizetlenül kinyergedni, vagy pedig egyszerre több foglyot kikísérni szükségére, különösen éjjel, súlyos hiba. S ha már megszökött a fogoly, azonnal jelenteni kell.

Tudnunk kell, hogy a legtöbb fogoly, akinek sok van a rövásán, szökni akar s arra minden alkalmat felhasznál. Meg nem történt bűncselekményeket találunk ki, csak hogy húzzák az időt s minél több helyre elköszértesék magukat, mind csak azért, hogy a kellő pillanatot kihasználva, megszökhessenek. Ezt a pillanatot nem szabad megadni nekik. Ha mindig erre gondol a csendőr, akkor kezében marad a fogoly.

„Feketézők” farfangjai.

Írta: BARTA JÁNOS örmester (Szabadkai vasúti őrs)

A háborús gazdasági viszonyok a „feketézők” is mind nagyobb leleményességre tanítják meg.

A külörsökről tudjuk, hogy az ottani „feketézők”, mint egyszerű falusi emberek, még nem sok hájjal vannak megkenve. Bár ott is előfordul, hogy elássák, befalazzák vagy kocsin széna alá rejtve szállítják a „fekete” árut, de ezen a csendőr könnyen tútesz a maga leleményességével. Külörsökön a csendőrnek van ideje gondolkozni és tervet alkotni, mielőtt lecsapna a „feketézőre”.

Másként van ez a vonaton. Ezek a feketézők a bűnözőknek egy külön fajtáját képezik s leleplezésük már külön tapasztalatot kíván.

Egy ilyen ellenőrzésről olvashattak olvasóim a közelmúltban a napilapokban. Majdnem 200 „feketéző”-t tettek akkor ártalmatlanná a járőrök s több métermázsza élelmiszert vettek őrizetbe. Az ilyen ellenőrzésekre a vasúti csendőrnek jó alkalma van, de kevés az ideje. Ezt a kevés időt éppen azért úgyesen ki kell használni.

Nézzük, hogy miként töltik el ezek a vasúti „feketézők” egy éjszakájukat.

Árujukat valamelyik faluban jóelőre megvásárolják és korán kimennek az állomásra. Az árut valamelyik közeli búzatáblába vagy házba rejtik el mindaddig, míg nem füstölög az érkező vonat.

Amikor az ellenőrző járőr megérkezik a vasútállomásra, idegesség lesz úrrá köztük. Mindenik izgatott, hol le, hol meg felszáll a vasúti kocsi. A „hivatalos feketézők” hírül adják társaiknak, hogy vonatellenőrzés lesz. A hír után iparkodnak elrejtetni árujukat. Előfordul, hogy a hivatalos „feketéző” több csomagból álló áruját különböző kocsikba rakja szét, s meg 3—4 kocsival előbbre megy s onnan tájékozódik — esetleg megbízottja útján —, hogy csomagjait felfedezték-e. A jó vasúti csendőrön ezzel nem fognak ki, mert ahogy a járőr belép a kocsi. felszólítja az utasokat, hogy: „Mindenki vegye kézbe csomagját. A sok széthordott csomag így gazdátlanul marad s ha a szállítót nem is, de az áruját őrizetbe tudja venni a járőr.

Amikor a járőr vonatindulás előtt pár perccel felszáll a vonatra és belép a kocsi. siri csend lesz ott. Minden szem a járőrt nézi, mert mondhatjuk, hogy sok utasnak van rejtteni valója. A „feketéző” is

sok, de vannak jóhiszemű utasok, akik a kiadott rendeleteket nem ismerik s nem tudják, hogy mit szabad s mit nem szabad szállítaniok.

Valóságos láncszervezet az áru útja, míg a faluból a szállítóhoz kerül, innen a kiszemelt hordárhoz, a hordártól a pesti megbízotthoz és csak innen kerül azokba a lakásokba, melyekben az árut meg is fizetik.

Sok „feketéző” a Máv. alkalmazottából és azok családtárgyaiból kerül ki. Ezek ugyanis kedvezményes jeggyel utaznak s a vonatköltségük alig pár fillérbe kerül. Mostanában mintha megcsappant volna üzleti körük, mert megszigorították utazási kedvezményüket. Igaz, hogy a „feketézőnél” a pénz nem számít, még hordárnak is fizetnek, sőt néha hálókocsijegyet is váltatnak.

A vonaton utazó „feketézők” mindenből visznek egy keveset. Van tyúk, csirke, tej, vaj, zsír, tojás, pár darab burgonya, sőt nem egy esetben előfordult, hogy 250 km-ről salátát is szállítottak Budapestre, hogy ezzel takarják a többi árut. Ezek között sokan vannak, akik valóban a saját részükre szállítanak mindenből egy keveset, de vannak ezek közt is hivatalos „feketézők”.

A „fekete” árut legnagyobb részt a vasúti kocsi III. osztályán szállítják, bár néha akad a II. osztályú fülkében, sőt a hálókocsiban is.

A vasúti kocsi és a csomagok átvizsgálása alkalmával érdekes esetek fordulnak elő. Megemlítek egy pár megtörtént esetet:

Széles szoknyás, idősebb falusi néni ül a padon. Szemben vele kb. 18 éves lánya, szintén széles szoknyában. Terméltükhöz képest mindketten futónőnek szélesek. E gyanús körülmény miatt a járőr felkéri a nénit, hogy menjen vele a kocsi folyosójára. A néni csak néz, de nem szól semmit, csak ül tovább. Kiderül, hogy a néni szoknyája alatt 6, míg lánya szoknyája alatt 4 levágott hizott liba akart Budapestre jutni a „fekete” piacra.

Egy másik asszony gyertya-mereven ül a padon s a járőrt megpillantva, még ki is húzza magát. Amikor jobban megnézzük, az asszony csak a háta közepéig érinti a pad támláját, a felső hát része sehogysm akar a pad támlájához simulni. Már majdnem arra gondoltunk, hogy az asszony derekán púp van, de később kiderült, hogy a hátára 12 kg zsír-szalonna volt rákötözve.

Egy harmadik asszony előlről nézve egész kövérnek látszott, amikor azonban elmentünk mellette s a hátát néztük meg, az egész keskeny volt. Ennek a mellére 8 kg füstölt szalonna volt kötve.

Egy idősebb néni üldőhelyet keresett a kocsi. Látszott rajta, hogy alig tud lépni, mert lépését valami akadályozza. Kisült, hogy a szoknyája alatt 1 levágott kakast akart felröppenteni a fővárosba. Arra a kérdésre, hogy miért tette oda, fölélmére hivatkozott. Pedig az egy darab kakasát szabadon is szállíthatta volna. Ilyen asszony több is akad, ezek azok, akikről már megemlékeztem, hogy nem ismerik a rendeletet s így azt sem tudják, mit szabad szállítani s mit nem.

Az ily eseteknél legtöbb alkalommal a vasúton utazó női jegykezelők segíthetnek a járőrnek.

Az egyik néni kocsijában hosszú, fehér tököt pillantottunk meg. A néni érdeklődésünkre előadja,

hogy a tököt a fővárosba akarja szállítani. A járőrnek ez gyanús, mert a fővárosban talán még olcsóbban lehet tököt vásárolni, mint azon a környéken, ahol vették. Jobban megnézzük a tököt s akkor derül ki, hogy az egyik vége ki van vágva, a tök belseje kanállal kiszedve s benne sertészsír van.

Az egyik csomagtartón hegedűtöket lát a járőr. A kocsi. ban levő utasok a hegedű tulajdonosát kéri. lelik, hogy hegedűlőn egypár jó nótát nekik. De az illető nem akar költeni nekik, pedig pénz is ígérnek neki. A járőr erre óvatosan fel akarja nyomni mutatójával a hegedűtöket, de az nem enged. Ezután a tulajdonossal kinyitattja a tököt s abban nagy meglepetésre nem hegedű, hanem füstölt hús volt.

Egy másik alkalommal az egyik utas tangó-harmonikázott egy kocsi. ban. A járőr megkérte a „művészt”, hogy nyissa ki a harmonika fedelét. Mindenki elesodálkozott, amikor több levágott csirke került ki belőle. Épigy volt már áru írógéptokban is.

Az egyik kocsi. ban egy nő szép nagy virágescskrot tartogatott a kezében. Amint ült, a csokor nagyon ránehozedett a lábára. Jobban megnéztük a csokrot s abban egy kötözött sonkát találtunk.

Egy bácsika mellett a járőr nagyobb demijont látott. Arra a kérdésre, hogy mi van benne, az illető félve azt mondja, hogy bor. A járőrnek gyanús volt a félve kijött szó s megnézte az üveget. Az üveg tetején kb. 2 dcl bor volt, alatta pedig fagyasztott zsír.

Egy fiatalember nagy melegben hosszú télikabátban utazott. A kabát nagyon szélesnek látszott. Jobban szemügyre véve, benne 9 drb vágott baromfit találtunk.

Nem ritka eset, hogy női- vagy férfikabát ujját alul összekötik és az ujjába teszik az árut, amit elég nehezen lehet észrevenni, különösen, ha sok az utas.

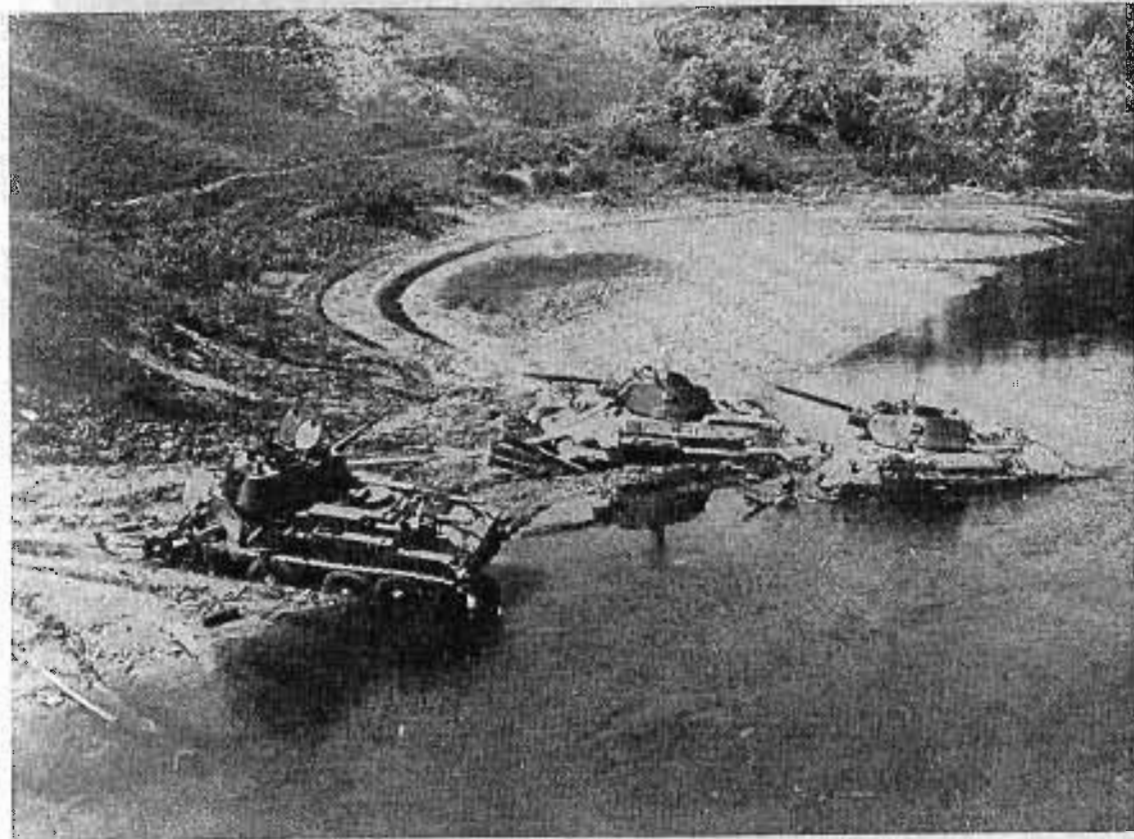
Sok árut szállítanak „feketézők” a vasúti kocsi tetején is, a zárt fékekben, sőt a kutyaszállító ketrekekben is. Ezért ezeket a helyeket is szemmel tartjuk.

A mozgó vonaton a járőr nemcsak „feketéző” szállított élelmiszereket talál, hanem nagyon sok esetben lopott dolgokat is. Előkerült már pokróc, nadrág, repülőgéphuzal, drót, ólom, rézgálic, vászon, kantárszif, szeg, kalapács és sok minden más. Ez mind kincstári lopott dolog volt.

Pár hónappal ezelőtt a járőr egy utasnál 3 drb egész kikészített borjúbőrt és 10 drb egész talpnak való bőrt talált. Az ügy további nyomozásával megbízott járőr kb. 40—50 drb egész borjúbőrt vett őrizetbe. Amint később kiderült, a bőrök egy cipőgyártóból kerültek ki s azokat zsidó adta kézre a „feketézőknek”.

Egy másik esetben a járőr egy utastól egy kincstári nadrágot vett őrizetbe. A nyomozás során kiderült, hogy egy katonai raktárból a raktárkezelője nagyobb mennyiségű ruhaanyagot, alsóruhát, lábbeli anyagot és talpbőrt lopott, majd „feketézőknek” adta el.

Mint a leírt esetekből látjuk, a vasúti csendőrnek sok tennivalója akad a mozgó vonaton. Teendőit pedig nagy tapintattal és udvariasan kell végeznie, mert különösen vigyázni kell arra, hogy alapos ok nélkül senkinek se kellemetlenkedjék.

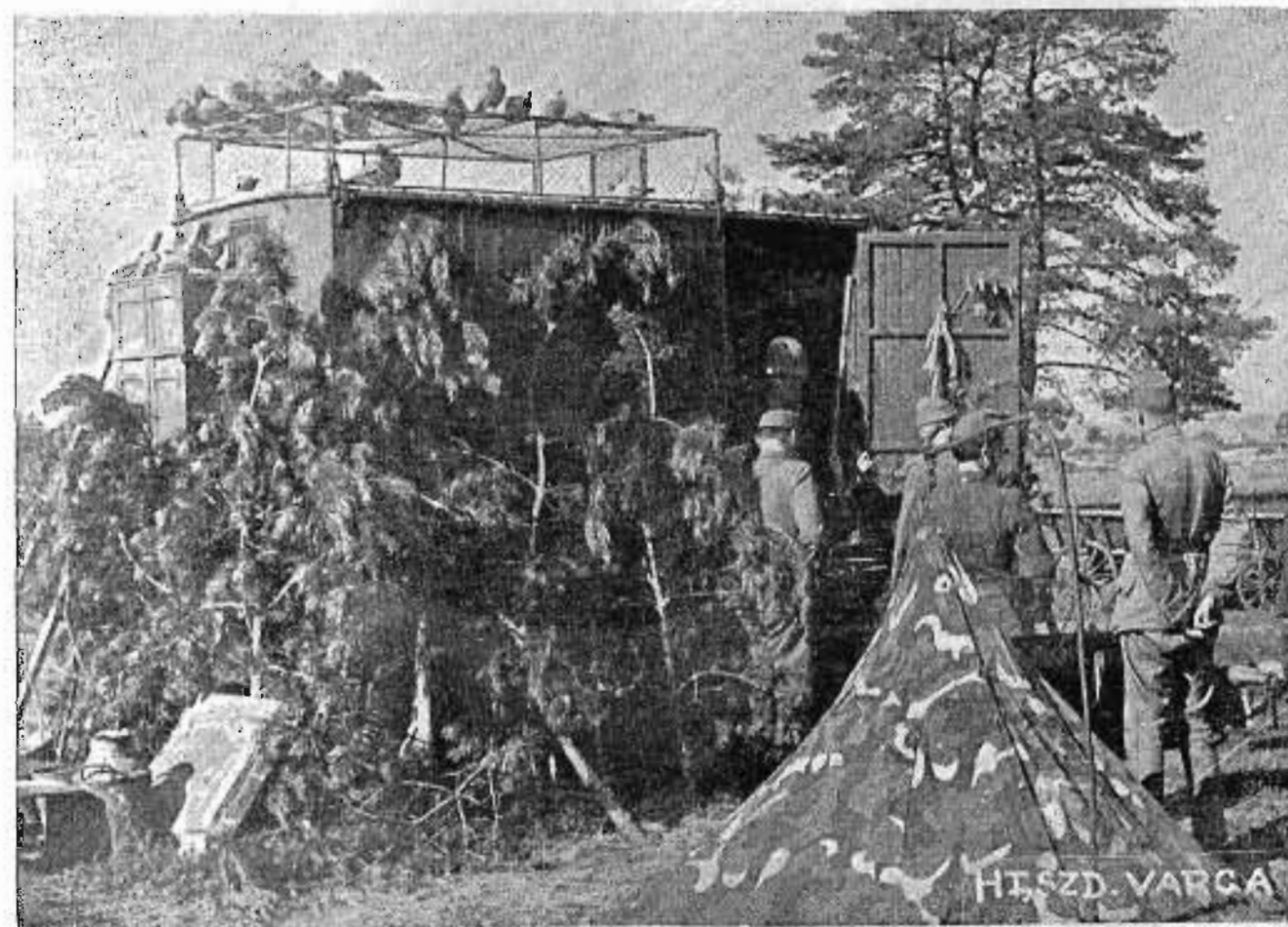
Szétlőtt orosz harckocsik.

Helység harc.

Aknakutatók.

Mozgó postagalambdúc.

Végh Dávid ceceli őrsbeli csendőr az orosz harctéren szerzett járványos betegségben 1914 október 2-án Munkácson meghalt.

Pap Dakos Sándor bakonyjádi őrsbeli csendőr, c. őrmester, a szerb harctéren szerzett betegségében 1914 október 2-án Brckán meghalt.

Lichner Pál málnapataki őrsbeli 2. oszt. őrmestert 1918 október elején Oszenica és Prijepolje között szerb komitácikkal agyonlőtték.

A románokkal Pusztacelinánál 1916 október 2-án vívott ütközetben elesett: Sikorszki Zsigmond őrnagy, a brassói szárny parancsnoka; Csontos Antal őrmester az országos csendőriskolától; Bartha József brassói szárnybeli, Illyés János szűcs-szereatai, Jánosi Károly predeáli, Kelemen János alsóárpási, Molnár Sándor szásztyúkosi, Oszkai Gábor lövői, Suba József nagy-szebeni, Szekeres Dénes alsóvísti, és Takács Ferenc kapuvári őrsbeli csendőr, c. őrmester; Benedek József alsóárpási, Katona János sómezői és Szűcs János vakaria-marei őrsbeli csendőr.

Ugyanakkor román hadifogságba esett, ahol meghalt: Biró István sepsiszentgyörgyi szárnybeli és Pál Imre predeáli őrsbeli csendőr, c. őrmester, Illyés Szilárd szárazajtai őrsbeli csendőr.

Szalai Vince tótkeresztúri őrsbeli csendőr a románokkal a Tulisa-magaslaton vívott harcban 1916 október 4-én elesett.

Karai Ernő berhidai őrsbeli csendőr az oroszokkal harcolva, 1914 október 8-án a Beszkid-hágón elesett.

Gábor Tivadar zayugróci őrsbeli csendőr, c. őrmestert 1916 október 9-én Brankovinában egy szerb rabló agyonlőtte.

Fülöp Péter remetevasgyári őrsbeli alőrmester, katonaszökevények igazgatása alkalmával szenvedett sérülésében 1918 október 9-én Nagymihályon meghalt.

Benedekfi László sajkóközi őrsbeli csendőr, c. őrmester, az orosz harctéren szerzett betegségében 1916 október 11-én Stryben meghalt.

Málnási Miklós kimpulinyági őrsbeli csendőr, c. őrmester, a románokkal harcolva szenvedett sebesülése folytán 1916 október 11-én Békéscsabán meghalt.

Sárambenki Ziegler Károly főhadnagy, a nagyszombati szakasz parancsnoka, 1914 október 12-én Felsőszabes és Toronya között orosz golyótól találva, elesett.

A Magyarostetőnek a románoktól 1916 október 12-én történt elfoglalása alkalmával elesett: Orosz Mihály őrsvezető, c. őrmester, a pesterei őrs parancsnoka; Baka Antal alsóvísti, Lőrinc Bálint barcarozsnyó-vilnytelepi, Rózsás János szili, Szitás András alsótömősi őrsbeli csendőr, c. őrmester és Szabó Miklós plauljói őrsbeli csendőr.

Kovács Lajos mósomszentjánosi őrsbeli alőrmester 1918 október 12-én az olasz harctéren meghalt.

Hajós Mátyás 2. oszt. őrmester, az alsóbalogi őrs parancsnoka, orosz hadifogságból való szökése alatt kiállott fáradalmi kóvetkeztében 1917 október 12-én Aradon meghalt.

Medve Sándor szegedi nyomozóbalosztálybeli őrmester partizánokkal vívott harcban, Óbecsén, 1941. október 12-én elesett.

Krizbai György alsóporumbáki őrsbeli csendőr a románokkal az Ojtozi-szorosban vívott harcban 1916 október 14-én elesett.

Székely Sándor zakárfalusi őrsbeli csendőr, c. őrmester szerb komitácikkal vívott harcban 1918 október 14-én Takovo mellett elesett.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL

Hírszerzés és kémelhárítás.

Írta: FERENCZY ÜDÜN alezredes.

(18. közlemény.)

Közleményünk elején már megemlékeztünk Schulmeister Károlyról, Napoleonnak s talán a kémkedés történelmének is egyik leghíresebb kémjéről. Ez a kém gazdag volt az egyéni módszerekben. Az átváltozás igazi művésze volt, aki percek alatt ruházatát és arckifejezését annyira meg tudta változtatni, hogy legmeghittőbb barátai sem tudtak rá ismerni. Mint a jó vadászkutya, állandóan nyomou követte az ellenséget, mindent kiszimatolt s jelentéseit, bár nem volt magasabb katonai kiképzése, oly kitűnően szerkesztette, hogy vezérkari tiszt sem tudta volna jobban összeállítani. Ismeretes az ulmi győzőnek kétkulacsos szerepe, mellyel elősegítette, hogy Napoleon Mack osztrák tábornokot Ulmnál körülzárta s Ulmot úgyszólván kardcsapás nélkül elfoglalta. Nyugtalan és félelmet nem ismerő ember volt. Hihetetlen vakmerőségével sok feladatot oldott meg és segítette elő Napoleonnak a történelembe aranybetűkkel beírt győzelmeit. Vakmerőségében nem egy esetben vágta ki magát kellemetlen helyzetekből, sőt fogságból is.

1807-ben Napoleon Spanyolország ellen viselt hadat. A Pyreneusokon keresztül csak egy járható út vezetett át San-Sebastian községen keresztül. Ezen az úton vonultak el a francia ezredek. A város egyik szélső házában a szabadban dolgozott egész napon át egy békés csizmadia, mintha nem is érdekelné őt a francia csapatok elvonulása. Talpalta a csizmákat, de tekintete oda-oda esett az elvonuló franciákra s valahányszor egy-egy francia ezred elvonult, mindannyiszor krétával egy vonást húzott a csizma talpára. Esténként a megjavított csizmákat kivitte a tengerpartra s ott észrevétlenül átadta a közelben horgonyzó angol hajó egyik tiszt-

jének. Az angolok a csizmák talpáról olvashatták le a spanyol földre érkező francia ezredek számát. A rejtélyes csizmadia egy előkelő spanyol úr volt, aki hazaszeretetből és Napoleon iránti gyűlöletből vállalkozott kémkedési szolgálatra.

Az 1870/71. évi német-francia háborút megelőző időben Franciaország Németországban nagyarányú kémiszervezetet épített ki. Ennek ellensúlyozására Németország is megszervezte hírszerzőszolgálatát s ennek működését Franciaország ellen irányította, de kivette hálóját Ausztriára is.

A német kémiszervezet vezetője Stieber Vilmos rendőrtanácsos volt. Stieber nemcsak vezetője volt a kémiszervezetnek, hanem maga is cselekvőleg részt vett a kémkedésben.

1864—66-ig, két éven keresztül Csehországban — a várható hadműveleti területen — tartózkodott a legkülönbözőbb áruhákban. Utazott mint vándor fényképész, artista, foglalkozott vásári cikkek, szobrok, kegyeszek árúszállításával. Így barangolta be Csehország területét s derítette föl azokat az útvo-nalakat, amelyekre a német hadseregnek az osztrákok ellen viselt háborújában szüksége volt. Kiépítette Csehországban kémiszervezetét, amely később és a háború alatt is kitűnően működött. Az 1866. évi német—osztrák háborúban a tábori rendőrség főnöke volt és a főhadiszálláson tartózkodott, hol előbbi személyes szemrevételezéseit kiválóan tudta értékesíteni.

A német—osztrák háború után beutazta Nyugat-Franciaországot s ott 1866-tól 1869-ig megszervezte kémhálózatát, amelynek mintegy 1800 sejtje volt. Erről az óriási méretű szervezéséről a francia elhárító szervek nem tudtak semmit sem. Utazó felügyelői voltak, akik a városokban, falvakban beszervezték, telepített kémeket időnként felkeresték, a gyűjtött hírszerzőanyagot összeszedték s a körzeti ellenőröknek adták át. A magasabb állású hivatalnokok és katonatisztek családjaihoz olyan női alkalmazottakat (nevelőnőket, családokot, szobalányokat stb.) juttattak be, akiket Stieber fizetett.

Francia adatok szerint a szervezetnek a háború előtt és alatt 13.000 férfi és nő tagja állott szolgál-
latban.

A háború befejezése után a béketárgyalásra a franciák Jules Favre minisztert küldték ki. A tárgya-lás Versaillesben volt. A miniszter I. Vilmos főhadiszállásán lakott. A vendéglátó gazda Stieber kémiro-dája volt anélkül, hogy erről a miniszter tudott volna. Stieber saját lakosztályából két elkülönített szobát kapott. A minisztert és kíséretét kiszolgáló személyzet (finasok, pincérek, szobalányok) Stieber kémjei voltak. Még a kocsi bakján ülő kocsis is Stieber titkosrendőrségéből került ki. Stieber pontosan ellenőrizte a miniszter napi postáját s annak eredményéről naponta tájékoztatta Bismarckot, a német kancellárt.

Az 1870—71. évi német—francia háborúban találkozzunk a napi sajtó felhasználásával a hírszerzés szolgálatában. Az ellenséges és a semleges országokban megjelenő hírlapok sok olyan katonai adatokat tartalmazó közleményeket hoztak, amelyekről nem is

sejtették, hogy az ellenfél jól felhasználhatja. A wörtli csata után Mac Mahon francia tábornagy serege a németekkel az összeköttetést oly gyorsan megszakította, hogy a németek a francia hadsereget elvesztették szem elől. A sereget a németek Chalons környékén vélték. Az angol „Times” egyik karctéri jelentésében közölte, hogy Mac Mahon serege észak felé vonul a belga határ mentén és a Metzben körülfári Bazaine tábornok segítségére siet. A német vezérkar ezt a hírt felderítés útján ellenőrizte s az valóságnak bizonyult. A további hadműveleti terveket a német vezérkar erre a hadműveleti hírré építette. Eredménye Sedanban a francia hadsereg körülfárása és fegyverletétele volt. Itt tartózkodott akkor III. Napoleon francia császár is.

A francia-német háború kitörése előtti hónapokban nyomára akadunk már a természetbarátok, turisták, sportolók szerepére is a kémkedési szolgál-
latban. Német tisztok, mérnökök és erdészek turistáknak és ügynőknak felöltözve járták Franciaország keleti határait. Úgyes rajzoló a művészt leple alatt lefestették a várakat, erődítményeket és a környékét. Horgászás ürügye alatt megállapították a folyók mélységét és a partviszonyokat. A francia nyelvet tökéletesen beszélő tisztok és altisztek beálltak a francia hadseregbe s a harcok alatt, alkalmos időpontban átszöktek a németekhez.

Az angol-búr háború alatt egyik ütközetben egy angol őrnagy elesett holtteste a csatatéren maradt. Egy angolul tökéletesen beszélő és az angol katonai szokásokkal ismerős bur katoná a halotról az egyenruhát levette s elrejtette. A bur katoná később rejtékhelyen gyakran öltözött be az angol őrnagy egyenruhájába s belovagolt Johannesburgba. Hidegvérrel járt-kelt a városban, fogadta az angol őrszemek tisztelgését. Merészségében annyira ment, hogy felkereste a város mulatóhelyeit, résztvett az angol tiszti összejöveteleken is s kihallgatta a mísem sejtő tisztok beszélgetéseit. Esténként a rejtékhelyen ismét ruhát cserélt, hazalovagolt és jelentette az ellenséges táborban szerzett értékes híreket.

Az orosz—japán háborúban a japánok tüntek ki a kémkedésben; szinte elkápráztatták a világot egyéni eljárásuk sokféleségével és ügyességükkel. A gyarmatosítás terén az volt a rendszerük, hogy először megjelentek a mindent tudni akaró kémek, azután jöttek a katonák. Ezt a rendszert követték a háborúban is. A katonák és a kereskedők már járt utakon mozogtak, mert a kémiszervezet mindent le-
derítet, amire a katonáknak és a kereskedőknek szükségük volt. A kémek között igen sok japán katonatiszt dolgozott. Évekig voltak távol hazájuktól s ha kellett, dolgoztak, mint egyszerű napszámosok is. A fanatikuság, az élet megvetése, rendíthetetlen hazaszeretet és a császár iránti hűség jellemezte őket. Hozzájárult mindehhez a japánokat jellemző furfangosság, igénytelenség és mozgékonyaság. Orosz kollégáikkal szemben nagy előnyben voltak ezekkel a tulajdonságaikkal.

Az oroszok haditerveit sokszor a részletekig menőleg ismerték. Az orosz várakról pontos rajzaik voltak. Port-Artur útegeinek helyét, az erődítmények gyengébb pontjait, sőt a magasabb rendfokozatú

tisztek neveit és beosztását is pontosan ismerték. Tájékozottságukra jellemző a következő kis eset. Port-Artur eleste után az orosz tiszteket névjegyzékbe foglalták. Az egyik orosz tiszt „Irmann ezredes” néven jelentkezett. Az összeíró japán tiszt mosolyogva felelte: „Őn téved, Őn nem ezredes, hanem már tábornok. Kinevezése a legutóbbi főparancsnoksági parancsban jelent meg, amelyet Őn a körülzárt várbán valószínűleg nem kapott kezeihez.”

Ez a jólétesültség nagyban hozzájárult a japánok fényes győzelméhez.

Az orosz—japán háborúban a nők szerepével is találkozunk a kémszolgálatban. A japánok tudták, hogy az orosz hadsereg élelmezése az anyaországtól való nagy távolság következtében nehézségbe ütközik s ezért a tisztek és a legénység szívesen keresik fel a harcfront mögött működő élelmiszerüzleteket és kocsmákat. Ezeket a helyeket szervezték meg a japánok, ezek valóságos kémközpontokká alakultak át. Az orosz katonák szívesen ült le egy csésze forró teára, néhány pohár pálinkára a kocsmába. A pálinka megoldotta a fecsegésre amúgy is hajlamos orosz katonák nyelvét, arról pedig sejtelve sem volt, hogy az őt kiszolgáló kínai minden szavát lesi. A kocsmákba, kávé- és teaházakba a japánok nagy számban ültettek be nőket, akik ott mint énekesek, táncosok vállaltak alkalmazást. Elárassztották a japán nők a mosódákat is, ahol mint mosó- és vasalólányok szolgáltak. Az üzleteknek a vezetői rendszerint áruhába öltözött japán vezérkari tisztek voltak. A nők nagyszerűen beváltották a hozzájuk fűzött reményeket.

Az eddigiekből is láthatjuk, hogy a hírszerzés és kémkedés sikere az egyéni tehetségtől, leleményességtől, ügyességtől s a vakmerőségtől függ. Alapszabályokat erre a szolgálatra alig lehet felállítani. A többszázéves tapasztalatok alapján mégis kialakultak bizonyos módszerek.

Egységesen, központosian vezetett hírszerzés csak a XVIII. században kezd kialakulni. A XIX. század második felében már minden egyes állam intézményesen rendezi a hírszerzést, mert a modern haditechnika fejlődése ezt már szükségessé teszi. Hírszerző szervezet állítanak fel, melyek kiépítik a hálózatukat a belföldön és a külföldön egyaránt. E szervezetek külföldön bekapcsolják a hírszerző szolgálatba a diplomáciai testületet, a katonai attachékat; ezek mindegyike egy-egy szemre a hírszerző szolgálatnak. Mindkettő szoros összműködésben egymással politikai, gazdasági és katonai hírszerzéssel foglalkozik. Területenkivüli semlegességet élveznek, ezért mondja Wicquefort a nagykövet feladatairól írt könyvében, hogy a „nagykövet tulajdonképpen olyan kém, akit a nemzetközi jog véd”. Hogy feladataikat végre tudják hajtani, igyekeznek minden irányban hivatalos és társadalmi összeköttetést teremteni, tájékozódást szerezni az illető ország szelleméről, sőt lehetőség szerint erre befolyást is gyakorolni. A diplomáciai szervek hírforrásai kétfélek. Nyilvánosan szedik össze híreiket a napilapokból, időszaki sajtóból, hivatalos kiadványokból, folyóiratokból, évkönyvekből, megfigyelik a parlamenti tárgyalásokat, felhasználják adatgyűjtésre a hivatalos megbeszéléseket. Titkos úton szerzik be azokat az

adatokat, amelyek bizalmas forrásból erednek, ezek összegyűjtésére ügynököket alkalmaznak. Mindenre kiterjesztik figyelmüket, még a mende-mondák, pletykák, elszólások is igen fontosak, mert sokszor még ebből is lehet némi kis valóságot kibogozni.

A Figaro című francia újságban annak idején a következő kis hír jelent meg: „Mint értesülünk, Sandherr őrnagy a hadügyminisztérium hírszerzőosztályának főnöke... ekkor és ekkor... tartja esküvőjét X. Y. kisasszonnyal.” Ebből a kis hírből értesültek a németek arról, hogy ki a francia hírszerzőosztály vezetője. Eredmény, hogy egy idegen állam követsége Sandherr őrnagynak minden lépését megfigyelte.

A közönség tájékoztatása végett az egyik francia újság közölte, hogy a 110. sz. gyalogezredet feleszlatják, majd pár nap múlva azt közölte, hogy a Valenciában állomásozó 509. sz. harcocsiezredet oszlatják fel és ez beolvad a Maubeugeben állomásozó 520. sz. harcocsiezredbe. Ez a hír is fontos volt egy idegen állam katonái attachéja számára.

(Folytatjuk.)

A „Grossdeutschland” ezred a francia hadszíntéren.

A „Die Woche” c. német folyóirat cikke nyomán.

(Folytatás.)

A századparancsnok „Tűz!” vezényszavára egyetlen hatalmas csattanás hangzik fel: a következő pillanatban öt kocsi megáll, mintha villámcsapás érte volna. A többiek megfordulnak, menekülni igyekeznek a barátságtalan vidékről. Egyik sem éri el a patak partját, a gépiesen tüzelő páncéltörő lövegek egymásután sebzik halálra őket.

A főhadnagy a térképet tanulmányozza. Vajjon hova igyekeztek ezek a páncélgépkocsik? Látványosan Connage felől jöttek és Trénois-n át a Maas partját igyekeztek elérni. Úgy látszik, megkerülték az előnyomuló német csapatokat azzal a céllal, hogy közérjüket és a Maas közé beékeljék magukat.

Hirtelen felvillan agyában: a francia ellentámadás!

Ha az, akkor valószínűleg még több ellenséges páncéloshoz lesz rövidesen szerencséje.

Alighogy mindezt átgondolta, nagy motorzúgással és csörömpöléssel megérkezik századának másik két szakasza egy altiszt parancsnoksága alatt. Soha jobbkori! Most már 12 löveggel várják a francia páncélosok érkezését. Azok nem is váratnak magukra sokáig. Pár perc múlva megjelenik egy hatalmas „Madagascar” harcokcsi. Eppen a patakon gázol át, mikor az első találat éri. A vízből kinyúló kerekei kétségbeesetten forognak, de minden eredmény nélkül.

Vergődik és kínlódik, míg a következő lövés éri. Ekkor hirtelen mintegy megbénulva megállanak a levegőben forgó kerekek, felpattan az ajtó s a benne ülők hanyalt-homlok ugranak be a vízbe.

Az úton feléjük tartva, gépkocsikon érkezik egy rohamutász zászlóalj. Parancsnoka a páncéltörő löveg századhoz érve, a századparancsnoknak a következő parancsot adja:

„Parancsot kaptam Chémery elfoglalására. Főhadnagy úr támogasson századával, tartsa távol jobb szárnyamtól a francia páncélosokat!”

A páncélvadász század most nehéz helyzetbe kerül.

A visszavert francia páncélosok irányából erős tüzet kap. Időnként ismételtén végigszórja őket az a rejtélyes géppuska is, amely már a lövesség felűzése óta többször tüzel rájuk, amelyet azonban eddig nem tudtak felfedezni.

Közben újabb francia harcokcsik tűnnek fel oldalt, Chémery felé igyekezve, egyenesen a rohamutász zászlóalj oldalába. A páncéltörő lövegekkel tehát előre kell törni az úton Chémery felé, de a tüzelést sem szabad abbahagyni. Mindezt sűrű ellenséges tüzben!

Ott áll a 12 tüzelő löveg az út mentén, szinte kiigazodott vonalban. Folytatólagosan, mindig a jobb szárnyon álló löveg vált tüzelőállást oly módon, hogy kezelői a tőlük balra álló tizenegy tüzelő löveg mögött az úton, futásban előretolják lövegüket a balszárnyra. Így megy ez közel két órán keresztül, megállás és pihenés nélkül: pár lövés, rohanás előre, 80—100 méterre, ismét tüzelőállás, lövés! Még szerencse, hogy az út Chémery felé gyöngén lejt és így megkönnyíti a lövegek előretolását. A kezelők szájából már régen eltűnt a pipa. Izzadtan, a kimerültségtől lihegve tolják újból és újból előre a lövegeket, cipelik a nehéz löszeres ládákat, ellátják sebesülteiket. Így érnek lassanként Chémery közelébe, amelyet időközben az utászok már úgy látszik elfoglaltak, mert mind sűrűbb csoportokban érkeznek a falu felől a foglyok. Sietve igyekeznek kikerülni ebből a pokolból.

Ekkor az egyik altisztnek, amikor lövegével állást változtatva, éppen most helyet foglal a balszárnyon, feltűnik balra, a patakon átvezető betonhid oldalában egy szabályos, négyszögletes nyílás. Mintha lörés lenne, cikázik át agyán a gondolat... és ime, csakugyan lörés és tüzelnek onnan! Itt rejtőzik tehát az az átkozott géppuska, az zavarta őket állandóan, már reggel óta! „A hírből lönek!” ordítja és a következő pillanatban már dühösen és türelmetlenül rángatják el egymást az emberek az irányzék elöl, mindenki legalább egy lövést akar a hidra leadni. Később, amikor a jól irányzott lövések örökre elnémitották a géppuskát, kiderült, hogy nem is hid volt az, hanem igen ügyesen hídnak álcázott kis betonerdő.

Az ütközet hirtelen véget ér. A francia páncélosok támadása megtört. Chémery-t az utászok elfoglalták. Az előteret 24 kisebb-nagyobb tönkrelőtt francia harcokcsi és páncélgépkocsi roncsai borítják. Valamennyit a páncéltörő század lövegei tették harcokcsitellenné.

Az égő falu bejáratánál gyülekezik a század és találkozik az utászokkal, akik szomorúan gyászolják a falu ostroma közben hősi halált halt parancsnokukat.

Még néhány napi változatos, de mindig győzelmes harc után, egyelőre kivonják az ezredet az első vonalból. A pihenő nem tart sokáig, újult erővel és lelkesedéssel vetik be magukat a flandriai harcokba és június 4-én a Csatorna partján térnek pihenőre.

A Weygand-vonal áttörése.

Még ki sem pihent az ezred a flandriai csaták fáradságait, ismét új feladat előtt áll. Június 5-én, repülők elől gondosan rejtve, Amiens-től északra várnak arra, hogy beavatkozhassanak a Weygand-vonal áttörésére indult harcokba.

Június 5-én kezdődött a támadás, ennek első napját az ezred mint hadosztálytartalék töltötte el. Az ezredparancsnok segédtsíztjével Amiens-től délre a hadosztály harcálláspontján tartózkodik. Türelmetlenül várakoznak. Mikor vetik már be őket is a harcba?

A német páncélos hadosztályok már az első napon 15 km mélyen behatoltak a védelemre berendezkedett ellenség előretolt állásai közé. Az őket követő gyalogság azonban csak nehezen nyert tért. A védelemre különösen kiválasztott Weygand-vonal előterepét a franciák minden elképzelhető módon megerősítették és most szívósan védik. Minden községet, sőt minden házat és facsoportot erődökké, fészkekkel építettek ki. Géppuskafészek, aknamezők mindenfelé. Azt útszéli árkokban akna, akna mellett.

Másnap reggelig mégis sikerül kézrekeríteni St. Fulscié-t és attól délre Sains-t. Most az ezredre kerül a sor: mélyülék ki a kezdeti sikert és hajtják végre az áttörést.

Rövid megbeszélés a zászlóaljparancsnokokkal; az ezred St. Fulscié északon kiválasztott készenléti helyéről támad. Az előnyomulást odáig, azonnal megkézdni. Menetsurrend: III., II., végén az I. zászlóalj. A IV. zászlóalj a nehéz fegyverekkel még nem érkezett meg.

Lassan, akadozva hatolnak át Amiens városán. A szétbombázott házsorok között csak nehezen kikerülhető törmelékhegyek, felfordult jároművek, löttemek nehezítik meg az előrejutást. Amellett a hadosztály egész vonata is most halad át rajta. Az oszlop minduntalan akadozik, csak lassan jut előre. Végre kiérnek a városból. Eppen akkor érkezik az ezredtől az első hírvivő motorkerékpáros, attól megtudták, hogy az ezredparancsnokság harcálláspontja St. Fulscié északi kijáratánál van.

Az ilyen öntudatos katonai kifejezések mögött néha egészen szerény valóság rejtőzik. Je' en esetben pl. az „ezredparancsnokság” a parancsnok, segédtsíztjén és egy összekötőtiszten kívül csak egy altisztből, 7 motorkerékpáros hírvivőből és egy rádióállomásból áll. A „harcálláspont”-ot viszont úgy kell érteni, hogy a felsoroltak valamennyien összebujva, egy csomóban benn fekszenek egy útszéli árkban. A környék nem barátságos. A francia tüzéség sűrű gránátosóje minden mozgást megnehezít. Mégis lassanként mindenki megérkezik, az eddig hiányzókból. Egymásután jelentkeznek: a beosztott tüzésosztály parancsnoka, az alárendelt páncéloscsapatok és légvédelmi tüzéség parancsnokai közögeikkel. A törzs most már teljes, érdemes megfélelőbb harcálláspont után nézni. Egyenként szó-kellve, a sűrű lecsapódó gránátok elől minduntalan földhöz vágódva, igyekeznek egy kis egyedülálló ház felé, amely kitűnő harcálláspontnak ígérkezik.

Vége! A hadosztálytól megérkezik a támadási parancs. Ideje! A háznak minden ablaka betörve,

oldala bedőlve és még mindig tart a tűz. Az ezredtörzs terepjáró kocsiba ülve, megindul új harcálláspontot keresni valahol Sains déli kijáratá közelében. Cseberből vederbe jutnak. Ott még erősebb a tűzérési tűz. Mindegy! A kocsik eltűnnek az útról, az ezredtörzs ismét egy árokban üti fel harcálláspontját.

Közben a zászlóaljok készenlétbe helyezkednek. 18 h-kor megkezdődik a támadás. Tűzérési előkészítés vezet be, mely a II. zászlóalj támadási célja: Estrées köztség ellen irányul. A II. zászlóaljtól jobbra kezd már kibontakozni a III. zászlóalj harcokocsiktól bevezetett támadása is.

Feszült figyelemmel, távcsövön át figyeli az ezredparancsnok a II. zászlóalj előretörését, mely a köztség előtt 200 méterrel hirtelen megtorpan. A tűzérési előkészítés ellenére, gyilkos tüzet kapnak a faluból. A II. zászlóaljnak géppuskán és gránátvetőn kívül semmi nehéz fegyvere sincs. Páncélfárművei sincsenek. Minden a III. zászlóaljnál van.

Egyszerre érkezik mindkét zászlóaljtól egy-egy motorkerékpáros hírvivő. Jelentést hoznak.

A II. zászlóalj: „A köztség minden háza meg-erősítve. Tűzérési előkészítés hatástalan maradt. Támadás megindításához harcokocsikat kérek.”

A III. zászlóalj jelentése: „A 127. magaslatot elfoglaltuk.”

Az ezredparancsnok a zászlóaljok jelentéseinek háttálapjára írja fel döntését.

A III. zászlóaljára: „Folytassa a támadást az Essertaux-Jumel-i útig. Harcokocsikat irányítsa a II. zászlóaljhoz.”

A II. zászlóaljára: „Kerülje ki Estrées-t, támadjon a községtől nyugatra.”

Az ezredparancsnok egyelőre kerülni kívánja a város utcai harcokat és ezért a község elfoglalását későbbre halasztja. A tűzéréssel újra tűz alá veti Estrées-t, hogy a franciák a város mellett támadó II. zászlóaljat oldalba ne támadhassák.

Még mielőtt a II. zászlóalj támadása kibontakoznék, már megérkeznek a III. zászlóaljtól az ide irányított harcokocsik és azonnal élénken tüzelni kezdenek a község nyugati szegélyére. Pár perc még és üvöltve, sivitva érkeznek a tűzérési gránátjai.

Feketén gomolygó sűrű füst- és porfelhő takarja a helységet, amelynek oltalma alatt zavartalanul folytatja támadását a II. zászlóalj és veszteségek nélkül éri el az Essertaux-Jumel-i műútát, ahol csatlakozik a III. zászlóaljhoz.

Csak este kilenc óraker határozza el az ezredparancsnok Estrées elfoglalását. Ehhez minden rendelkezésre álló nehéz fegyvert felvonultat: tűzérési, légvédelmi ütegeket, páncéltörő lövegeket. Három oldalról kezdik a várost löni. A légvédelmi lövegek a víztornyot és templomtornyot veszik tűz alá. Néhány lövés után összeomlik a templomtorny, majd a nyomában feltornyosuló por- és füstoszlopokból lángnyelvek csapnak az ég felé.

Csakhamar a város északi szegélyén, a füst- és a szikratenger fölé emelkedő fűhárakéták jelzik, hogy az I. zászlóalj küzdői már behatoltak a városba. A tűzérési tűz megszűnik. A franciák ellenállása megtörik. Egymásután bujnak elő a házak pincéiből a megszálló csapatok. Amelyik épület ellenáll, ott elég 1—2 kézigranátot behajítani a pince-

ablakon át, hogy a még élve maradtak sietve csatlakozzanak a többiekhez. Pár száz foglyon kívül egy térképet zsákmányolnak a németek, a Weygand-vonal pontos feltüntetésével. És még valami. Weygand tábornok hadmarancsát.

„Vége a hátrálásnak! Talpalatnyi francia földet sem szabad többé átengednünk. Ezért minden parancsnok személyesen felelős. Ne féljete a német harcokocsiktól. Erősítetek meg minden községet, minden házat...”

Az üldözés.

Június 7-én már a kora reggeli órákban folytatja az ezred a támadást, amely azonban óráról órára nehezebben nyer tért. A fokozódó ellenállás, a mindjobban élénkülő francia tűzérési tűz elárulják, hogy elérték a Weygand-vonal főellenállási övét.

Az áttörést a hadosztályparancsnok másnap reggelre tervezi. A gyalogság támadását erős tűzérési előkészítés és légi bombázás fogja megelőzni.

Kora délelőtt, közvetlenül a tűzérési előkészítés után, fűtépő motörzúgás, sivitó szirónaüvöltés közben csap le egyik zuhanó bombázóraj a másik után, a tűzéréstől már megdölgözött, megerősített falvakra, házcsoportokra, ütegekre és francia állásokra.

Még fel sem szállnak a bombák okozta füsttornyok és poroszlopok, már rohamra indul a gyalogság és elsöpri a kettős előkészítéstől megrendült ellenség utolsó, gyenge ellenállását. A legkitűnőbb francia csapatok emberei, összekeveredve az afrikai színes ezredék legénységével, kisebb csoportokba verődve, vonulnak vissza. Mikor a mind erőteljesebben visszaözlő csapatok lassanként menetoszlopokba tömörülve, kezdik visszavonulásukat az utakon, közéjük csap a német ütegek messzehordó tüze. Szörnyű kavargás, torlódás következik be, amely vad futásban oldódik fel. Eldobott fegyverek, az árokba fordult lövegek, szétlőtt kocsioszlopok, vergődő sebesültek és halottak jelzik a megvert és futó francia csapatok útját.

Tűz napsütésben, sűrű porfelhőbe burkolva, étlen-szomjan követi a német gyalogság, köztük a „Grossdeutschland“ ezred zászlóaljai, az ellenséget. Messze elhagyva üldözőket és üldözötteket, rohamnak a német páncélosok előre, hogy mielőbb bezárják a megvert hadsereg körül fonódó gyűrűt.

Június 10-én az ezred eléri Bailleul-t, megkezdül a compiègne-i erdőt és pihen egy napot. Aztán megkezdődnek a végnélküli, hosszú menetek Párizs felé!

Egymásután hagyják el az ezred zászlóaljai Villers-Cotterets-t, La Ferrée-t, Milon-t, Marigny-t, Vieux-t, Maison-t, Boulton-t.

Párizst a franciák nyit városnak nyilvánítják!

Dél felé fordulnak. A hőség napról-napra kibírhatalanabb. A por beeszi magát festük minden ízébe, a nap felégeti arcukon a bőrt, de azért megállás nélkül robognak tovább.

Naponta egyszer-kétszer kisebb ellenállásra bukkannak, ezeket gyorsan letörik és tovább száguldanak. Mind jobban érzik már az ellenség magatartásán az egységes vezetés hiányát és az átszenvedett súlyos veszteségek bénító hatását.

(Folytatjuk.)

HŐSEINK

Dr. Szigety Jenő százados

A 108. hadtápszázalaj II. és K. tisztje és parancsnok-helyetteseként, majd később a zászlóaljparancsnok szabadsága alatt, mint zászlóaljparancsnok vett részt a keleti hadszíntéren a 2. magyar hadsereg súlyos utóvédharcában.

1943. január 24-én, Nowy Oskol külső védelmi vonalának kiépítése és berendezése után a zászlóalj azt a parancsot kapta, hogy vonuljon a kb. 25 km-re délre fekvő Slonowka községbe és az ott levő német zászlóaljjal karöltve szervezze meg az Oskol folyó völgyének déli védelmét. Abból az irányból körülbelül 3 zászlóaljnyi gépkocsin szállított gyalogság, továbbá lovas egységek támadása volt várható.

Dr. Szigety százados parancsnoksága alatt a zászlóalj egy része másfél napi menet után 42 fokos hidegben érte el a községet, míg a zászlóalj másik

részét különböző harccsoportokhoz osztották be. A német zászlóalj időközben egyéb feladatot kapott, elvonult s így a parancsot dr. Szigety százados csoportjának egyedül kellett végrehajtania. A hadtápszázalaj az orosz felderítő részekkel csakhamar háreba bocsátkozott és azokat visszafordulásra kényszerítette. Három napon át tartották a községet a nagy túlerővel szemben s csak parancsra vonultak hátrább fekvő védelmi vonalba.

A 2. hadsereg visszavonulása során a zászlóalj a hadsereg egyik utóvédcsoportjaként igen eredményesen hajtotta végre feladatát.

Dr. Szigety százados 1943. március 16-ától egy hónapon keresztül Nossowka községbe volt kiküldetve, hogy a környéket 2 puskás századdal és 1/2 csendőrszakasszal a partizán bandáktól megtisztítsa. Csoportja bátor és önfeláldozó harcokban több partizán fészket teljesen megsemmisített. Így elérték,

hogy vasút- és útvonalbiztosító körzetükben a robbantások és egyéb szabotázs cselekmények teljesen megszűntek.

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága ezekben a harcokban az ellenség előtt tanúsított vitéz és bátor magatartásáért a „Kormányzói Dícséret Elismerés Magyar Koronás Bronz Érdemérmével a hadiszalaggon a kardokkal” tüntette ki. Elnyerte az I. osztályú tűzkereszttel is a koszorúval és kardokkal.

TANULSÁGOS NYOMUZÁSOK

Rablógyilkosság kiderítése

Beküldte: GÖDRI JÓZSEF alhadnagy (Közdivásárhely).

Pál József* gelencei lakos, fűrészgáros, 1942. június 16-án a gelencei őrsön panaszolta, hogy János nevű 11 éves fia június 15-én 10—11 óra közötti időben Gelence községből, a községhez tartozó Zernye-pusztán levő fűrésztelepére indult, de oda mind-éig nem érkezett meg. A fiút leánya küldte ki a fűrésztelepre és átadott neki egy fejkendőbe csomagolva 380 pengőt, egy Friss Ujság-ot és egy faárjegyzéket, hogy a telepen apjának adja át. Kérte a nyomozást.

Az őrs járőrei Pál József két munkásával, leventéikkel és több gelencei lakos segítségével a községtől 7 km-re levő Zernye-pusztán és Gelence község közötti erdőt és a Gelence patakot eredménytelenül átkutatták.

Az eltűnés után 10 nap múlva, június 25-én, 13 órakor, a fűrésztelepen megjelent Kis Dániel gelencei fiú és közölte a Pál családdal, hogy a fűrésztelep közelében nagy büzt érez. Erre Pál a gyártelepen dolgozó munkásaival átkutatta a megjelölt helyet. A gyártól 200 lépés távolságra, a Gelence-patak balpartjától 3 méterre, a sűrű bozótban, nyakánál fogva nadrágszíjjal egy fához kötve, oszlásnak indult fiúgyermek hulláját találták. Pál a hullában felismerte fiát. Az esetet az őrsnek azonnal jelentették.

A járőrök a helyszínen megjelenve, többször alaposan átvizsgálták, de használható nyomokat nem találtak, mert a helyszínen a Pál család, annak munkásai, valamint a községből odasereglett emberek teljesen összetaposták.

A hulla a sűrű bokrok között hanyatt feküdt. Nyakára kenyérkendő volt kötve, a kendő egy 25 cm hosszú fával meg volt szorítva. A gyilkos a gyermek nadrágszíját a gyermek nyakára fűzte, végét pedig a hulla fejénél lévő fához kötötte. A hulla feje közelében egy ovális alakú 5 1/2 kg súlyú kő hevert. A gyermek kalapja, a fejkendő és az abban volt 380 pengő, valamint a Pál nevére szóló faárjegyzék és a Friss Ujság hiányzott.

* A neveket megváltoztattuk.

A boncolás megállapította, hogy a gyermeket előbb megfojtották s azután kötötték a kendőt és a nadrágszíjat a nyakára, a feje mellett talált kövel pedig a tettes a gyermek fejére még két hatalmas ütést is mért.

A nyomozás alkalmával megállapítottuk, hogy a gyermek június 15-én a községből tényleg eltávozott. Egy pásztorfiú és egy juhász látta, hogy a Zernyepuszta felé vezető erdei úton felfelé haladt, kezében egy kisebb csomaggal. A pásztorok látták azt is, hogy Pál két munkása az eltűnt fiú előtt 20—30 perccel ott szintén elhaladt. A Pál-féle fűrésztelepre mentek dolgozni.

Megállapítást nyert az is, hogy a két munkás Pálék gelencei lakása előtt ment el. Ott a kertben levő Pál János gyermeknek beszóltak, hogy: „Janika! gyerünk felelre a gyárba”, mire a gyermek azt felelte, hogy „Nemsokára megyek, csak megvárom Róza testvérem, hogy jöjjön a postáról és azután a pénzt viszem magammal apukának.”

Ezt a két munkást gyanuba vettük. Kikérdeztük és részletesen külön-külön beszámoltattuk őket az egész útról. Tagadták, hogy a kis Pál fiút még azután látták volna, midőn a kertben megszólították. Puhatólunk a két munkás előlétele után, de azokról mindenki a legjobb véleményt adta. Azt mondták, hogy szegények, de igen becsületesek, bűncselekményt még nem követtek el. Nekünk nyomozóknak azonban igen nehéz volt figyelmen kívül hagyni, hogy a két munkás a kertben a Pál gyermekkel beszélt: az közölte velük, hogy ő is nemsokára indul a gyárhoz és pénzt visz magával. A munkások és a gyermek elindulása között 20—30 perc volt a különbség. Feltételeztük, hogy a gyermek a munkásokat utközben utólrta és azok fojtották meg. Bizonyítékot azonban nem tudtunk szerezni, a munkások tagadták s így 3 nap mulva szabadon engedték őket. Visszamentek Pálhoz, tovább dolgozni.

Újabb adatok gyűjtéséhez fogtunk, azzal az elhatározással, hogy fáradságot nem kímélve, mindent elkövetünk, hogy a gyilkosság kiderüljön, mert a román megszállás 22 éve alatt a román csendőrök egy súlyosabb természetű bűncselekményt sem derítették ki. Ez a gyilkosság pedig feltűnő volt, mivel háromszék vármegyében 1940. szeptember 14. óta ilyen súlyos bűncselekmény nem fordult elő.

Új feltevésen törtük a fejünket, amely a további nyomozáshoz kiindulópontul szolgálhat. Sorra vettük gondolatban a község lakosait, különösen azokat, akik nem a legjobb hírnévnek örvendenek. Így jutottunk el Fekete István gelencei lakos szemé-

Nyissátok meg szíveteket!

Menekült hajtársaink részére pénzbeli adományokat a Csendőrségi Lapok csekk számlájára — 25.342 — kell befizetni, megjelölve a befizetési lapon az adományozó nevét és szolgálati beosztását. Az adományokról lapunkban beszámolunk.

Az adományokat a Csendőrségi Lapok felügyelőbizottsága osztja el.

lyéhez. Fekete rosszhírű, dologtalan ember volt, aki ezideig lopásból tartotta fenn magát. Munkakeresés miatt még sohasem volt távol a községből, de most néhány napja ismeretlen helyre távozott. Feketének igen jó barátja volt Vas Antal gelencei lakos.

Fekete és Vas előlételenek felderítésére nyomozást indítottunk. Mindenki iszákos, dologkerülő tolvajoknak mondotta őket. Mindkettőjüket őrizetbe vettem. Csak annyit szoltam hozzájuk, hogy nagy bűn terheli a lelkiüket. Tagadtak. Hagytam őket gondolkodni. Időközben megállapítottuk, hogy a gyilkosság elkövetési ideje után következő napokban az egyik kocsmában nagyot mulattak és mindketten adósságokat is fizettek. Ekkor egyenként újra kikérdeztem őket. Nem tudták bizonyítani, hogy a pénzt honnan vették. Nem szoltam ismét semmit.

Feketének voltak a gyengébb idegei. Este önként jelentkezett. Vallomást akart tenni. Előadta, hogy 1942. június 15-én Vassal a község egyik kocsmájában találkozott és ott beszélték meg, hogy elmennek az erdőbe fát lopni. 10—11 óra közötti időben két szekérral el is indultak. Amikor a községtől 5,5 km. távolságra az erdei úton haladtak, Vas szolt neki, hogy jó a Pál gyermek, biztosan pénzt hoz, vegyük el tőle. Erre Vas a szekéréről leszállt és a gyermeket megvárta, ő pedig a lovakat tovább hajtotta. Rövid út megtétele után ő is megállott és a pénz mikénti elvételét megbeszélték úgy, hogy ő a lovakat tovább hajtja, Vas pedig a gyermektől a pénzt elveszi. A gyermek ekkor Vas szekérére ült. Ő a két szekeret tovább hajtotta. Vas a gyermeknek azt mondta, hogy ha nyúlfiókokat akar látni, jöjjön a bokorba. Ő Vast a Zugási-fűrésznél megvárta. Kb. 1 óra mulva érkezett oda és azt mondta neki: „Ne félj, mert van pénz. elintéztem.” Ezután leültek enni, majd a lovak hátrahagyása után, elindultak fát készíteni. Onnan visszatérve, a gyermektől elvett pénzt megolvasták és egy másik helyre rejtették. A pénz 22 drb 10 pengős és 160 drb 1—2 pengős volt. A pénzt, megolvasták után elásták az erdőben, egy fenyőfa tövéhez. A pénz egy női fejkendőbe volt kötve, ugyanabban volt a gyermek kalapja, Pál József nevére szóló faárjegyzék és egy „Friss Ujság” című lap.

Öt nap mulva visszamentek a pénzért. Fekete ez alkalommal 12, Vas 10 pengőt vett el. A pénzzel az egyik gelencei kocsmába mentek és elmulattak. Mivel Feketének adósságai voltak, a következő nap ismét 17, Vas pedig 9 pengőt vett el az elrejtett pénzből, a többit a rejtékhelyen hagyták.

Fekete tagadta, hogy a gyermek megfojtásánál Vasnak segédkezett volna.

Fekete beismerő vallomását Vas elé tártuk, aki erre szintén beismerő a gyilkosság elkövetését. A gyermeket azzal az ürüggyel hívta be a bokorba, hogy nyúlfiókokat mutat neki. Bementek az erdőbe s ott kb. 40—50 percig kutattak a nyúl-fészkek után. Mikor a gyermekkel a Gelence-patak mellé, a sűrű bokrokhoz ért, ott az egyik bokor alá mutatott, hogy ott van a nyúl-fészkek. A gyermek lehajolva nézegette, de nem talált semmit. Mikor felállt és szembefordult vele, a nyakát két kézzel megragadta és körülbelül egy percig szorította.

Ekkor a gyermek feje lehanyatlott. Mikor már úgy látta, hogy a gyermek megfulladt, a bokor tövébe fektette. A gyermek kis csomagjának kendőjét a gyermek nyakára kötötte, a közeli egerfabokorból egy gallyat letört és azt a kendő alá dugva, egyet esavart. Ezután a gyermek derekáról a nadrágszíjat lecsatolta és a gyermek nyakára hurkolta, a szij végét pedig egy fához kötötte. Hogy a csomó a szijon ki ne oldódjon, a szij végén lévő lyukba egy kis fadarabot dugott. Ezután a patakba egy követ vett fel s azzal kétszer a gyermek fejére ütött. Arra a kérdésre, hogy miért csinálta mindezt, midőn a gyermek már úgy is megfulladt, azt válaszolta, hogy biztos akart lenni a dolgában.

A gyermek kis csomagját és kalapját magához vette, a Gelencei patakot átlent s az erdei út mellett egy bokor tövében, moha alá elrejtette és egy követ tett rá jelnek, hogy később megtalálhassa. A pénz elrejtése után Feketéhez ment és elmondta a történetet. Feketének azt mondta, hogy ha tüzes vassal égetik a talpukat, akkor sem szabad beismerni, hogy gyilkosságot követtek el.

A gyanúsítottakkal 1942. június 25-én megjelentünk a helyszínen és az elrejtett pénzt, a gyermek kalapját, egy női fejkendőt, Pál nevére szóló faárjegyzéket és a „Friss Ujság”-ot őrizetbe vettük.

Miután a gyanúsítottak a gyilkosságot beismerték, rátértünk az általuk elkövetett lopások nyomozására és 8 rendbeli lopást derítettünk rájuk. A lopott bűnjelkeket Gelence község előjáróságának adtuk át.

A gyanúsítottakat 1942. július 2-án a Pál gyermektől elrabolt pénzzel és tárgyakkal együtt a sepsiszentgyörgyi kir. ügyészségnek átadtuk. 1942. július 24-én a Sepsiszentgyörgyön megtartott tárgyaláson Vast gyilkosságban, rablásban, lopás bűntettében és 7 rendbeli lopás vétségében, Feketét gyilkosságban való bűnrészességben, rablásban és 7 rendbeli lopás vétségében találták bűnösnek. Ezért a bíróság Vas Antalt kötélláttali halálra, Fekete Istvánt pedig 10 évi fegyházra ítélte.

A nyomozás elismerést érdemel. Tervszerűen és szakszerűen folyt le. Különösen azt kell kiemelni, hogy a nyomozó csendőröknek volt szívük a könnyű sikert ígérő, csalóka nyomról letérni és új feltevés után szíjjelnézni. Ezzel az eredetileg gyanúba vett két munkás ügyére célzunk. Minden alap megvolt a gyanúsításra. A cselekmény elkövetési idejében cselekvőképes távolságban voltak a helyszíntől, tudták, hogy a kisfiú úton van és azt is tudták, hogy pénz van nála. Valljuk be őszintén, hogy ez a kecsesítő körülmény sok helyen a gyanú alátámasztására szolgáló bizonyítékok hiábavaló erőszakolására szorított volna s végül az eset, ártatlan emberek meghurcolása után, a kiderítetleneket szaporította volna.

A nyomozó csendőrt óvatosságnak és bizalmatlanságnak kell jellemeznie. Különösen a feltűnő, a könnyen kínálkozó nyomokkal, irányokkal szemben kell bizalmatlannak lenni. Mindig fel kell ilyenkor vetni azt a kérdést, hogy hátha még sincs így, hátha tévedünk. A véletlen nagyon gyakran halmoz adókat ártatlanok ellen, Ezzel számolni kell. Ne tegyünk fel mindent egy kártyára. Nagy hiba egyetlen

feltevésből kiindulva nyomozni és minden nyomozó tevékenységet csupán ennek az egyetlen feltevésnek alátámasztására szolgáló bizonyítékok csökkönyös beszerzésére fordítani. A jó nyomozás párhuzamosan több (az összes lehetséges) feltevésből indul ki. Nyomozás közben azután elhull a fergese és marad az igazi, a helyes nyom.

Hírek.

KÉRJÜK A PARANCSNOKSÁGOKAT, hogy a hősi halált halt csendőrök arcképet — a hősi halál körülményeinek, idejének és helyének rövid ismertetésével — minden alkalommal sürgősen küldjék meg a szerkesztőségnek, hogy a legközelebbi számban közölhessük.

Küldetések adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából adományozni méltóztatott a Magyar Erdemrend Lovagkeresztjét hadiszalagon: nemes csodol Mátyás István alezredesnek, az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatiért; etrendelmi meztelenül, hogy ugyan-zen alkalmából Dieserő elismerése a hadiszalag egyidejű adományozása mellett tudtul adassék: dr. Polgár Barna századosnak; adományozni méltóztatott a Magyar Ézüst Erdemrend hadiszalagon: Palotás Ferenc II. tüzérmesternek (közp. nyom. par.), államellenes szervezkedésnek felderítése terén teljesített kiváló szolgálataiért, valamint egy régen körözött vezető kommunista egyén tűzharcban történt leküzdése alkalmával tanúsított bátor magatartásáért, a Magyar Bronz Erdemrend hadiszalagon: Kristóf László őrmesternek (közp. nyom. par.), egy régen körözött kommunista elfogása és tűzharcban történt leküzdése alkalmával tanúsított önfeláldozó és bátor magatartásáért. A m. kir. VII. honvéd hadtest parancsnoka, a Kormányzó Úr Ö Főméltósága által reg. átruházott hatáskörben a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából, a Legfelsőbb Hadúr nevében adományozta a Magyar Bronz Vitézségi Érmét: Harka László szakaszvezetőnek (VIII. ker.), az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért.

Nemzetvédelmi Kereszt adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával az alább felsoroltak részére, a világháborút követő fennadalmak, valamint az ország elszakított területeinek visszaszerzése körül életüket veszélyeztető önfeláldozással véghezvitt cselekedetek elismeréseként a Nemzetvédelmi Keresztet adományozni méltóztatott: Farbakó József ezredesnek, Császár István alezredesnek, vitéz nemes közlegény Mezey László őrnagyának, Tornay Ferenc g. őrnagyának és Seirányi János ny. áll. őrnagyának.

Áthelyezés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben — áthelyezte: Dezsi Lajos főhadnagyt Szombathelyről Nagykanizsára, dr. Klím László főhadnagyt Esztergomból Szentendrére, Kuljaj László főhadnagyt Unavárról Esztergomba, Lászlav-Szabó László főhadnagyt Veszprémből Ungvárra, Gyenge Pál hadnagyt Zomborból Újvidékre, vitéz Alács Gyula hadnagyt Szekszárdról Szombathelyre, Kánya Dezsi és Popovics Antal psz. zászlósokat Makóról Szombathelyre, Tóth Béla V. hadnagyt Érsekújvárról Szombathelyre.

Szolgálati Díszermek odaítélése. A m. kir. honvédelmi miniszter úr odaítélte a Szolgálati Díszermek: Nemes György szv. alhadnagynak (I. ker.), Talmácsy Imre alhadnagynak (V. ker.).

Dicséretlek. A m. kir. II. honvédi hadtestparancsnokság okirattal dicséretben részesítette: Fábrián Jenő, Bidi János, Kiss Károly, Lugosi László és Lukács József szakaszvezetőket (VIII. ker.) az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért. A m. kir. 5. honvédi hadosztályparancsnokság okirattal dicséretben részesítette Fülöp Márton törzsrőrmestert (VIII. ker.), a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával a tűzvonalban a kötelek rendezésével kapcsolatban teljesített kiváló és bátor magatartásáért, valamint a csapatmozgások alatt áradalmat nem ismerő szolgálat teljesítéséért. A kolozsvári IX. kerület parancsnoka okirattal dicséretben részesítette Mucsányi János őrmestert, mert egy vármegyei hajdú által több éven keresztül folytatódóan elkülvetett lopást, nagy szakértelemmel, áradásig nem ismerő körültekintéssel, leleményességgel 6000 P kárértékben kiderítette, a feltételek igazságszolgáltatás közére juttatta, ezáltal a csendőrség jó hírnevét emelve, a köznépek elismerését vívta ki, alárendeltjeinek pedig igen jó példát mutatott; nyilvános dicséretben részesítette: Ignác Ferenc főtörzsrőrmestert és Pang Ferenc őrmestert, mert mint külföldre vezényelt tanfolyambelgátók úgy szolgáltak, mint szolgálaton kívül példás, kifogástalan magatartásukkal, fegyverzetű, katonás fellépésükkel és viselkedésükkel külföldön is megbecsültté tették a csendőr nevet a mert nemcsak testületi, de nemzeti vonatkozásban is a magyarság jó hírnevét külföldön is öregbítették.

A csendőrségi jutalmazási alapszámú felajánlott jutalékok: A budapesti I. kerületben: Dicsőszegi József főtörzsrőrmester, Sági László szakaszvezető egyenként 12 P 91 f, Nagy Lajos, Zámbo László szakaszvezetők egyenként 9 P 25 f, Horváth István szakaszvezető 50 P; a székesfehérvári II. kerületben: Harófal József főtörzsrőrmester, Szabó Imre, Horváth József, Bebesi László őrmesterek együtt 785 P 35 f, Dénes Sándor őrmester, Honos József szakaszvezető együtt 38 P 12 f, Várnagy István főtörzsrőrmester, Rendes Géza szakaszvezető együtt 8 P 52 f, Bella György őrmester, Magyaros István szakaszvezető együtt 3 P 43 f, Sági Ferenc főtörzsrőrmester 24 P 85 f, Bönze Jenő őrmester, Banesó István szakaszvezető együtt 5 P 40 f, a szombathelyi III. kerületben: Horányi József őrmester, Kiss Imre, Molnár József, Csóka Géza, Lőrincz József, Molnár István szakaszvezetők együtt 74 P 09 f, Horváth Imre III. őrmester, Léber István szakaszvezető együtt 8 P, Horváth István szakaszvezető 2 P, Vida Albert őrmester, Horváth Imre szakaszvezető 24 P 85 f, Harasztos József, Vertelics Géza szakaszvezetők együtt 109 P 34 f, Rábavölgyi László főtörzsrőrmester, Gál József szakaszvezető együtt 39 P 70 f, Czirmaz Gyula, Horváth Lajos szakaszvezetők együtt 9 P 90 f, Kóvi Kálmán őrmester, Ligetfalvi Gábor szakaszvezető együtt 7 P 84 f, Baróth Ferenc, Dohi Gábor szakaszvezetők együtt: 28 P 88 f; a pécsi IV. kerületben: Gyurka József főtörzsrőrmester, Hollóvári Antal szakaszvezető együtt 14 P 85 f, Hollóvári János őrmester Máté Sándor szakaszvezető együtt 24 P 85 f, Katona Ferenc őrmester, Szabadi Ferenc szakaszvezető együtt 3 P 96 f; a szegedi V. kerületben: Szalai Sándor őrmester, Dankó András psz. csendőr egyenként 28 P 85 f, Galencsér György főtörzsrőrmester, Szűcs Ádám szakaszvezető egyenként 6 P 61 f, Kerekes János főtörzsrőrmester, Szalka János őrmester egyenként 60 P 20 f, Kállai János főtörzsrőrmester, Budai László szakaszvezető, Pásztor József, Boros József psz. csendőr egyenként 20 P 80 f; a kassai VIII. kerületben: Kocz Imre, Nagy Gyula őrmesterek egyenként 2 P 50 f, Körtész Ferenc főtörzsrőrmester, Helmerl Béla őrmester egyenként 23 P 85 f, Szabolcs István főtörzsrőrmester, Zöldi János psz. csendőr egyenként 7 P 94 f, Bognár Lajos őrmester, Gerő Gyula psz. csendőr együtt 265 P 56 f, Németh István, Bérczi Sándor psz. csendőrök egyenként 63 f, Szűcs István őrmester, Berényi Lajos szakaszvezető egyenként 7 P 68 f, Dézsy Béla őrmester 1 P 67 f, Kővári Lajos II. főtörzsrőrmester, Hegedűs Mátyás szakaszvezető egyenként 12 P, Laczkó László, Németh Imre, Szilágyi Imre, Monori Ferenc szakaszvezetők egyenként 8 P 34 f, Bokor Pál szakaszvezető 11 P 63 f, Németh István szakaszvezető, Izslai József psz. csendőr egyenként 4 P 50 f, Tonodi István főtörzsrőrmester 5 P, Békefi Sándor főtörzsrőrmester, Nagy József V. szakaszvezető egyenként 2 P 46 f; a marosvásárhelyi X. kerületben: Nagy Gáspár, Didek Károly, P. Nagy Béla szakaszvezetők együtt 20 P 80 f, Saucs István főtörzsrőrmester, Csáki István szakaszvezető

együtt 9 P 92 f teltlenérdi és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a jutalmazási alapszámra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter útj elfogadta.

Csendőrségi Közlöny. 37. szám. Hős halált halt a háborúban elhunyt vagy hadifogságba esett közszolgálati alkalmazottak és honvédségi személyek hozzátartozóinak ellátása. A hős halott fogalmának újabb meghatározása. Rádióirásztási körzetek földrajzi beosztásának nyilvánosságra hozatala. Postabélyegek érvényességi idejének szabályozása. Katonadijazás kiterjesztése hadilüzemi munkásokra és légialtalmi szolgálatosokra. Törillköző, zsebkendő és férfi rövid harsnya kiadása. 44 M. csapata- és tábori csendőr jelvény rendszeresítése. Nyers lenzsavó ruházat kihordási idejének meghosszabbítása. Elhelyezési kimutatás helyesbítése. — 38. szám. Különleges közigazgatási szabályok hatályának újabb megállapítása. (Hadműveleti területek meghatározása.) Hadműveleti kiállítás végrehajtása, valamint ezzel kapcsolatos egyes kérdések rendezése. Vendéglátó üzemekben a zenélés korlátozása. Mulatók (bárok stb.) üzemének megszüntetése. Az utazás korlátozása tárgyában kiadott rendelet hatályának kiterjesztése a Tisza, Sajó és Hernád folyóktól keletre eső területre. Téli felszerelés viselésének szabályozása. Tiszti téli foglalkozások költségkeretének újabb szabályozása. Portyázó szolgálatra vonatkozó adatgyűjtés beuztatása. Hivatali épületekben az ablaktáblák és az ingóságok mentése.

Megjelent a Magyar Szárnyak legújabb száma. Előjében friss haditudósításokban ad számot a honvéd légierek súlyos harcra, amelyben főnk oly derekasan megállták helyüket. Részletesen beszámol az új magyar nemzetközi repülőrekordról, amelyet Szomolányi Károly állított fel segédmotoros vitorlázós géppel. Új német hadi-repülőgépekről olvashatunk adatokat és a légítmadások várható időpontjáról. Hatalmas kétdolgalás metszetrajzban látjuk a négy motoros Boeing repülő erődöt, amelyből a mi vadászaink is több példányt leltek. Sok érdekes műszaki újdonságot találunk még a lapban. A lap köztí vitéz Jórorny Árpád ifjúsági repülőklubcsorozatának folytatását, Czille Gyéza repülőgégyénét és Udvary Jenő alexredes repülőhíreit. A legújabb szám ára is 1 pengő. Mutatványszámot a kiadóhivat (VII., Király-u. 93.) készsággel küld.

Tizhónapos kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten a Baross Szövetség 17. életévüket betöltött kereszény ifjak és leányok számára, akik a polgári iskolának, vagy a gimnáziumnak legalább 4 osztályát elvégezték. Beiratkozhatnak középiskolában érettségizett, vagy tanulóképzőintézetet végezték és leányok is. Tantárgyak: kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvtárlás, kereskedelmi és politikai számtan, gyorsírás, gépirás. Az előadások I. évi október hó 1-én d. u. 3 órakor kezdődnek és d. u. 3-tól 7-ig lesznek. Beiratkozási díj 40.— P. Tandíj 300.— P., mely havi 30.— P-s részletekben is fizethető. A beiratkozásokról benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettségét igazoló bizonyítvány. Beiratkozni hétköznaponként d. e. 9-től 2-ig és d. u. 5-től 7-ig VIII., Vas-utca 9. szám alatt lehet. Távolabbi lakók beiratkozhatnak a születési anyakönyvi kivonatnak, az iskolai végzettségét igazoló bizonyítványnak és 48.— P beiratkozási díjnak postán való beküldésével.

Külkereskedelmi esti szaktanfolyamot nyit Budapesten a Baross Szövetség olyan kereszény ifjak és leányok számára, akik nappal üzletben vagy irodában vannak elfoglalva, hogy az esti órákban nyerhessenek alapvető kiképzést a behozatali és kiviteli szakismeretekből. A szaktanfolyam 1944 október 1-én kezdődik és 1945 február 28-ig tart. Beiratkozás hétköznaponként d. e. 9-től 2-ig és d. u. 5-től 7-ig. A beiratkozásokról benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és a polgári iskola vagy gimnázium IV. osztályának elvégzését igazoló bizonyítvány. Fizetendő díjak: Beiratkozási díj 30.— P., mely egy összegben fizetendő. Tandíj 100.— P., mely havi 20.— P-s részletekben is fizethető.

Tollforgót találtak Budapesten, a Váci-út 146. szám előtt, a Budapest Székesfőváros Vízműveinek alkalmazottai szeptember 20-án. A tollforgó egy gépkocsiból esett ki, amelyben csendőrök ültek, Tulajdonosa a szerkesztőségben átvetheti.

GYŰJTSEK A HÁBORUS CSENDŐRSÉGI EMLÉKEKET! A jelenlegi háborúban az egyes tábori csendőrök és más különleges csendőralakulatok különféle emlékeiket, emléklapokat, jelvényeket, levelezőlapokat, fényképeket, hősi halált halt bajtársokról gyászjelentéseket, stb. emléktárgyokat készítették a Hazáért folyó hősi harcok megörökítésére. Kérjük a bajtársainkat, küldjenek minél több ilyen emléket a csendőr levéltár és múzeumnak. Minden beküldött tárgyhoz mellékeljenek rövid leírást, melyből kifünjék a tárgy megnevezése, személyek neve, a készítési alkalom, mikor, ki és hol készítette, stb., végül a tárgy értéke. Mentsük meg emlékeinket a jövő számára! Az értékebb anyagot a csendőr levéltár és múzeum megvásárolja. Címe: A m. kir. csendőr levéltár és múzeum, Budapest, II., Fő-utca 71.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Kalotay Árpád sorsjegyfőelárusító (Budapest, VIII., József-körút 26.) mellékletét.

SZEMÉLYI HÍREK.

Elöléptek alhadnaggyá a kassai VIII. kerületben: Csóka István I. szv. főtörzsrőrmester; a marosvásárhelyi X. kerületben: Kövesdi András főtörzsrőrmester; főtörzsrőmesterré a budapesti I. kerületben: Bolla István törzsrőrmester; őrmesterré a budapesti I. kerületben: Budai Károly; a szegedi V. kerületben: Marna János; a kolozsvári IX. kerületben: Horváth Lajos II. szakaszvezető; próbaszolgálatos tizedes a budapesti I. kerületben: Hajas Lajos; a szombathelyi III. kerületben: Horváth Gyula IV.; a pécsi IV. kerületben: Antal Ignác, Kiss József III., Szarka István, Csima István, Szabó József IV., Bonyár Lajos; a szegedi V. kerületben: Szép Sándor; a miskolci VII. kerületben: Forgács József; Nagy Zsigmond, Kaló Béla, Kovács Lajos III., Ficsör Frigyes, Vanczák Mihály, Török Ferenc, Egedi Lajos; a kassai VIII. kerületben: Lengyel Ötön, Gábor Dezső, Kepes László, Petrus Ernő, Orsz István, Sipos István, Hernádi József; a kolozsvári IX. kerületben: Solti Mihály, Germán János, Keresztes Ferenc, Kiss László; a marosvásárhelyi X. kerületben: Elekes Bálint, Gyergynyi Ignác, Janka Kálmán, Ferenicz Márton, Polgár Jenő, Márton János, Orbán Péter próbaszolgálatos őrzvezető; próbaszolgálatos őrzvezető a budapesti I. kerületben: Purcsa György, Boros Béla, Zolyomi Sándor, Hóle Pál, Matényi Sándor, Farkas Pál, Kovács Péter, Csédeli Sándor, Bodó János, Kiss István, Péter István, Csáki Balázs, Bordás Ferenc, Reich Péter, Horti Sándor, Boros György, Czékora József, Nagy István, Papp János III., Pongrácz György, Varga Miklós, Szánál Miklós, Bibineczki Árpád, Ali István, Lázók János; a szombathelyi III. kerületben: Németh József, Hajas József, Bene István, Németh József, Darvas György; a pécsi IV. kerületben: Papp János IV., Kiss Lajos IV.; a szegedi V. kerületben: Fülöp Árpád, Szege István, Kapus János, Fischer József, Nagy László, Papp Tamás, Horváth Pál, Szabó Imre, Babik Ferenc, Rajnai Pál, Király Lajos, Nagy József, Kulcsár Sándor, Rózsa József, Bálint László, Kovács Márton, Márton Dezső, Péter József, Szilágyi Mihály, Sebők János, Körösi Sándor, Reiczka Antal, Makra József, Nagy Dezső, Oszlár Imre, Szász András, Németh László, Tóth Pál, Tóth Sándor, Bengő János, Kulcsár Mihály, Kodály András, Bugyi István, Farkas Ernő, Széi József, H. Varga István, Nagy Lajos, Nagy István, Papp Ferenc, Kazi Mátyás, Pincér Pál, Sáfár János, Szabó Gyula, Szatmári László, Hídeg Pál, Kovács István, Csáki Géza, Petrányi Dezső, Török János, Kulcsi Pál, Vigh Péter, Harmath Pál, Pásztor Ferenc, Buknicz István, Ladányi József, Ilyés István, Marosvölgyi Pál, Szabados János, Molnár István, Szilágyi István, Polkornyi József, Kocsis Mihály, Bodor Mihály, E. Kovács József, Szabó András, Vica Ferenc, Grenlack Gyula, Vadi István, Varga Béla, Baróczy János, Kormos István, Kovács János, Antal József, Sándor Lajos, Szabó Imre; a debreceni VI. kerületben: Koch András, Németh István, Fazekas Lajos, Szényi Miklós, Opauszki János, Kovács Miklós, Szécs László, Szabó Lajos, Földesi Ambrus, Kacsó György, Farkas Mihály, Illés Ferenc, Szencsér Pál, Lovai József, Balogh Lajos, Bogdán János, Lévai László, Török Imre, Ari Antal, Ádám Mihály, Beszenyey Sándor, Konyocsnyi János, Lakatos József, Parádi Sándor, Szilágyi Béla, Szivák László, Széi István, Zahorecz János, Nuszer András, Kovács Sándor,

Dávid János, Fekete Gyula, Okányi István, Szabó Gyula, Toppa László, Alexej Sándor, Balázs Gábor, Fejes Imre, Csüllög Ferenc, Janocskó Imre, Rátkai András, Szankó József, Szondi László, Rácz Imre, Ori Ferenc, Segőf Mátyás, Sulyán János, Szabó István, Bakos Lajos, Golics János, Harangozó Béla, Komlódi Dániel, Lapatinszki Dezső, Madarász György, Nagy Miklós, Vandik Mihály, Mészáros Róbert, Zsigmond József, Erzedi János, Vigh József, Lukács János, Madarász Sándor, Reiczki Mihály, Erős Mihály, Döge Mihály, Nagy Ferenc, Szöllösi Lajos, Márta Lajos, Flinta Zsigmond, Pásztor István, Szerepi István, Kóti Benedek, Csapregi Kálmán, Szabó András, Sz. Nagy Ferenc, Lőrán Sándor, Szabó József, Ilmóczy István, Borók Sándor, Karacs Ferenc, Borgey Péter, Rózsa Sándor, L. Nagy József; a miskolci VII. kerületben: Horváth Lajos, Kelemen György, Sedulák Károly, Kiss t. József, Orsz János, Szöllösi István; a kassai VIII. kerületben: Molnár Lajos, Vágó Gyula, Sivák András, Csomos Zoltán, Tári Ignác, Tompa Demeter, Erdei János, Pausz Imre, Vadon Lajos, Molnár József, Nagy József, Farkas István, Bulyáki Lajos, Vadon Elek, János Béla, Nacsó János; a kolozsvári IX. kerületben: Szabó Mihály I., Fülöp Vendel, Kabai Sándor, Dul Elek, Tóth Sándor II.; a marosvásárhelyi X. kerületben: Ambrus János, Antal István, Baló Sándor, Hancsi Miklós, Bicsa József, Demeter Gyula, Palka József, Jakabos István, Jémbor György, Jóri József, Kovács József, Komáromi István, Keresztes József, Lukács Márton, Magyar Albert, Madarász Gábor, Mika János, Protár Sándor, Szabó András, Szabó István, Szülőci Sándor, Szatmári Sándor, Tóth János, Tisza György, Vigh Sándor próbaszolgálatos csendőr.

Kinevezés. A budapesti I. kerületben: Imrei József I. főtörzsrőrmester alcsoportvezetője, Pintér József főtörzsrőrmester szolgálatvezetője, Fehér Sándor I. Márton József főtörzsrőrmester, Csontos Lajos, Balassa Jenő v. törzsrőrmester alcsoportvezetője, Horváth Gyula főtörzsrőrmester szakparancsnokká, Tassányi István főtörzsrőrmester csoportvezetője, Kezthelyi Pál törzsrőrmester ideiglenes őrsparancsnokká, Lakatos Ferenc főtörzsrőrmester ideiglenes szakparancsnokká, Vizi József főtörzsrőrmester ideiglenes szolgálatvezetője, Marton József II. főtörzsrőrmester őrsparancsnokká; a pécsi IV. kerületben: Szigeti Antal főtörzsrőrmester őrsparancsnokká, Szalainy Lajos, Fenyves János, Varga Lajos I. főtörzsrőrmester alcsoportvezetője; a miskolci VII. kerületben: Palkó Sándor, Kiss Áron főtörzsrőrmester őrsparancsnokká; a kassai VIII. kerületben: Csurgó Lőrinc, Jakus József főtörzsrőrmester őrsparancsnokká; a marosvásárhelyi X. kerületben: Horváth János főtörzsrőrmester őrsparancsnokká kinevezetett.

Véglegesítették az alábbi szakaszvezetőket az előző próbaszolgálati idő letele után a budapesti I. kerületben: Szarka József, Ludányi Kálmán, Halász Áron, Majoros József, György István, Farkas István III., Kiglics János, Hegoczki György; a pécsi IV. kerületben: Bojtár József, Póra János, Köröshegyi József, Garga László, Kovács Benjámin, Tóth János III., vitéz Pásztori Lajos, Bognár Ferenc IX., Ihász Kovács Jenő, Senczei János, Buzsáki János, Mészáros József III., Nyul István, Farkas István, Márkos József, Vajdics Ferenc, Fülöp Mihály, Rácz Ferenc, Szabó Gyula. a szegedi V. kerületben: Goriva András, Kiss Antal II., Kiss Sándor II., Nagy L. Mihály, Vass József II., Boróki Péter, Farkas Mihály III., Klajtkó István, Kovács Sándor IV., Sebők József, Török Imre, Szenczi Pál; a debreceni VI. kerületben: Gulyás István, Mezei Ferenc, Déni Mihály, Horgosi Gábor, vitéz Kiss Gábor; a miskolci VII. kerületben: Szónok József, Tóth János, Balogh Béla, Menyhárt Lajos, Szégyér Zoltán, Jakab Márton, Demeter Benjámin, Török Imre, Kurcs János, Kisgyörgy Ferenc, Török János, Bak Ferenc; a kassai VIII. kerületben: Erdei József; a kolozsvári IX. kerületben: Székely József, Penger József, Gáspár Sándor, Nagy Sándor II., Juhász Mózes, Mátyás János, Révész József; a marosvásárhelyi X. kerületben: Szécs Károly.

Házasságot kötöttek: Botond István százados és Reglő Judit Joán Budapesten, dr. Simon István százados és Zsulyevich Margit Szabadkán; a budapesti I. kerületben: Balogh István őrmester és Benedek Hajnalka Kisbácsonban, Kaló Ferenc őrmester és Máté Ilona Kisnyomban, Szabó István VIII. őrmester és Viseta Margit Pusztakovácsán, Sipőcz Gyula törzsrőrmester és Jakab Mária Középszékázon, E. Nagy János őrmester és Tóth Erzsébet Debrecenben, Kaszás Illés törzsrőrmester és Dallos Margit Lőrincben, Molnár VII-

A Csendőrlegénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja (CSERBA) szolgáltatásainak újabb szabályozása.

(Folytatás.)

Kórházi ápolás.

25. §.

(1) Az igényjogosultak a CSERBA terhére kórházi (klinikai) ápolást csak olyan betegség esetén vehetnek igénybe, amelynél a beteg állapotának javulása csakis kórházi (klinikai) ápolás keretében várható, továbbá a szülések levezetése végett.

(2) Kórházi ápolás elsősorban a honvéd egészségügyi intézetekben (kórházakban) vehető igénybe. A honvéd egészségügyi intézeteket (kórházakat) s azt, hogy azok milyen betegek elhelyezésére alkalmas osztályokkal rendelkeznek és milyen szakorvosi ellátást nyújtanak, a 2. számú melléklet tünteti fel.

(3) Közkórházakban (klinikákon) az igényjogosult beteg a CSERBA terhére csak az alábbi esetekben vehető ápolásba:

a) ha az ápolásra tekintetbe jövő honvéd egészségügyi intézetek (kórházak) nem rendelkeznek a beteg gyógyítására megfelelő be'egesztálllyal;

b) ha a honvéd egészségügyi intézetben (kórházban) férőhely nem áll rendelkezésre;

c) ha a honvéd egészségügyi intézet (kórház) a beteg lakóhelyétől nagyobb távolságra van s a beteg állapotának javulása előreláthatólag csak rövidebb ideig tartó kórházi ápolást igényel;

d) ha a beteg állapota a nagyobb távolságra való szállítást nem engedi meg;

e) ha a közkórházi ápolásra a beteg különös méltánylást érdemlő körülményeire tekintettel a belügyminiszter előzetes engedélyt adott. (26. § (4) bek.).

(4) Rendkívüli szükség (életveszély) esetén (28. §) a beteg bármely legközelebb eső kórházban (magángyógyintézetben is) ápolásba vehető.

(5) A (3) bekezdésben foglaltak szerinti ápolás — a CSERBA terhére — a nyilvános betegápolás, az állami gyermekvédelem és a szegényellátás költségeinek fedezéséről szóló 6000/1931. M. E. számú rendeletben (Magyarországi Rendeleték Tára 1931. évfolyam, 1490. old.), illetőleg az azt módosító rendeletekben meghatározott közkórházakban (klinikákon) vehető igénybe.

(6) A CSERBA a beteg által igénybevett honvéd egészségügyi intézet (kórház) közös osztályára nézve megállapított ápolási díjat téríti meg a honvéd egészségügyi intézetnek (kórháznak).

(7) Közkórház (klinikai) igénybevétele esetén a CSERBA csak a közkórházak (klinikák) legalsó osztályára nézve megállapított napi ápolási díjat, magángyógyintézet igénybevétele esetén pedig az igényjogosult lakóhelyéhez legközelebb eső közkórház legalsó osztályára nézve megállapított ápolási díjat téríti meg.

(8) Kisérő után ápolási díj a CSERBA terhére csak 10. életévet még be nem töltött gyermek ápolása esetén számítható fel.

Beutalás kórházakba.

26. §.

(1) A 25. §-ban megjelölt honvéd egészségügyi intézet (kórházi), közkórházi (klinikai) ápolásban — a rendkívüli szükség (életveszély stb.) esetét kivéve — az igényjogosult a CSERBA terhére akkor részesülhet, ha a beteg háziorvosa a kórházi (klinikai) ápolást a 25. § (1) bekezdésében foglaltak figyelembevételével szükségesnek látja és ha a „Feljegyzési lap”-ból (45. §) megállapíthatja, hogy az igényjogosult az általa a 29. § értelmében igénybevehető ápolási napokat abban az évben még nem merítette ki. Ebben az esetben a háziorvos a 6. számú melléklet szerinti „Kórházi beutalólap” 1. rovatában a kórházi (klinikai) ápolásbavételt a 29. §-ban foglalt rendelkezések figyelembevételével engedélyezi és a kitöltött „Kórházi beutalólap”-ot a betegnek, családtagjának vagy megbízottjának átadja. A 10. életévet még be nem töltött gyermek ápolása esetén feltétlen szükségesé váló kísérő beutalását a gyermek „Kórházi beutalólap”-ján kell feltüntetni.

(2) A kórházi férőhely megszerzésénél a háziorvos gondoskodik abban az esetben, ha a beteg betegsége és hozzátartozója elfogadható fontos ok miatt arra képtelen.

(3) Ha a beteg a kórházba felvételt nem nyer, a körülmény a kórház vezetősége által a CSERBA igazolványhoz csatolt „Feljegyzési lap” „Megjegyzés” rovatába (45. §) bevezetendő.

(4) A 25. § (3) bekezdésének e) pontja alapján történő kórházi (klinikai) ápolásbavétel iránti kérelmet a betegnek kell közvetlenül a belügyminiszterhez előterjesztenie. A kérvényhez a háziorvos bizonyítványát és a kitöltött „Kórházi beutalólap”-ot is csatolni kell. Ebben az esetben az engedélyt a belügyminiszter közvetlenül az igényjogosultnak küldi meg.

(5) A „Kórházi beutalólap” érvényét veszti abban az esetben, ha a beteg annak alapján a kórházi ápolást a „Kórházi beutalólap” kiállításától számított 30 napon belül nem veszi igénybe.

Ápolásbavétel a kórházakban.

27. §.

(1) Az igényjogosultat a CSERBA terhére ápolás céljából a kórházba (klinikára) felvenni csak a szabályszerűen kitöltött „Kórházi beutalólap” egyidejű átadása mellett szabad. Felvételkor a beteg igényjogosultságát és személyazonosságát a 7. § (1) bekezdésében megjelölt módon köteles igazolni. A „Kórházi beutalólap” H. rovatában a kórház köteles fel tüntetni, hogy a beteg igényjogosultságáról bemutatott CSERBA igényjogosultsági igazolvány alapján, személyazonosságáról pedig más elfogadható módon meggyőződött. Ha a beteg a kórházban (klinikán) való jelentkezésekor „Kórházi be-

udvari és kamrai FÉNYKÉPÉSZ

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178

Művészi kivitelű fényképek, tobióképek, aquarell, oldfotómények, levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

utalólap”-ot nem mutat fel, vagy ha a „Kórházi beutalólap” szabályszerűen kitöltve nincsen, vagy ha a beteg igényjogosultságát és személyazonosságát az előírt módon nem igazolja, a kórház (klinikai) a beteget — rendkívüli szükség (életveszély stb.) esetét kivéve — a CSERBA terhére nem veheti ápolásba.

(2) A ápolási idő kezdőfének és befejezésének időpontját a beteg, illetőleg hozzátartozója a kórházból (klinikáról) történt távozásával a Kórházi beutalólap” III. rovatában megjelölni és aláírásával igazolni köteles. A hozzátartozó a beteghez való viszonyát (rokonsági kapcsolatát) feltüntetni köteles. Ha a betegnek hozzátartozója nincsen, a kórház (klinikai) a betegfelvételi jegyzőkönyv másolatával köteles igazolni az ápolási időt.

(3) A betegnek kórházból (klinikáról) távozásakor — a kórház vezetősége — az igénybevett ápolás időtartamát a CSERBA igazolványhoz csatolt „Feljegyzési lap” megfelelő rovatába is bevezetni tartozik (45. §.).

(4) A belügyminiszter kiküldött orvos útján, valamint az illetékes esendőrkerületi vezetőorvos is a CSERBA terhére ápolás alatt álló igényjogosult beutalása jogszerűségének, valamint személyazonosságának igazolását kívánhatja.

Kórházi ápolásbavétel rendkívüli szükség (életveszély, stb.) esetén.

28. §.

(1) Rendkívüli szükség (életveszély, stb.) esetén a honvéd egészségügyi intézet (kórház), közkórház (klinikai) és magángyógyintézet az igényjogosultat a CSERBA terhére „Kórházi beutalólap” hiányában is ápolásba veheti.

(2) Amennyiben az (1) bekezdésben foglaltak alapján megjelölt gyógyintézetek CSERBA szolgáltatásaira igényjogosultat vettek ápolásba, úgy ezt a körülményt a beteg kórházának és az életveszélyre utaló tüneteknek, valamint a rendelkezésre álló CSERBA tagságra vonatkozó adatoknak (CSERBA igényjogosultsági igazolvány száma) feltüntetésével haladéktalanul a belügyminiszternek kötelesek bejelenteni és a „Kórházi beutalólap” kiállítását kérni. Ebben az esetben azonban az ápolási költségeket a CSERBA csak akkor téríti meg, ha az igényjogosultság megállapításához

BERECZKY ZOLTÁN

egyenruha és úri szabósága,

KOLOZSVAR, Wesselényi Miklós-u. 29.

Magyar gyártmány

Cipők, csizmak, szijazatok nyergak, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

szükséges „Kórházi beutalólap”-ot — a kórházi számlához való csatolás céljából — gyógyintézet még az ápolás tartama alatt — kivéve azt az esetet, ha annak beszerzése az ápolási időtartam rövidsége miatt nem volt lehetséges — beszerzte. A bejelentés alapján a belügyminiszter a beteg kórházi ápolásba vételét a CSERBA terhére engedélyezi és a — CSERBA központi ellenőrző orvos által kiállított — „Kórházi beutalólap”-ot megküldi az érdekelt gyógyintézetnek. Egyebekben a 27. § rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell.

A kórházi ápolás időtartama és az ápolási idő meghosszabbítása.

29. §.

(1) Minden igényjogosult egy naptári éven belül elvileg 84 napi (tizenkét heti) ápolást vehet igénybe.

(2) A kórházi beutalást engedélyező háziorvos az igényjogosultat a honvéd egészségügyi intézetbe (kórházba), közkórházba (klinikára) általában csak az előreláthatólag szükséges legrövidebb időtartamra, legfeljebb azonban 42 napra (hat hétre) utalhatja be. Nem folytatódólagos kórházi ápolás szükségessége esetén a háziorvosnak joga van az igényjogosultat több ízben is beutalni, de az ily módon engedélyezett ápolási időtartam együttesen a 42 napot (hat hetet) nem haladhatja túl. Minden beutalás esetén a háziorvosnak új kórházi beutaló lapot kell kiállítania.

(3) A folytatódólagos kórházi ápolásnak szükség esetén a 42 napon (hat héten) túl történő meghosszabbítását az (1) bekezdésben említett ápolási időtartamig a kórháznak kell a belügyminisztertől kérnie.

(4) Indokolt esetekben a belügyminiszter a kórház javaslata alapján az ápolási időtartamnak az (1) bekezdésben említett ápolási időtartamnál hosszabb időre terjedő meghosszabbítására is engedélyt adhat. Ez nem vonatkozik az elmebetegség folytán szükségessé vált kórházi ápolásra.

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 18.
Felelős: Györy Aladár igazgató.

BÁCSÉNYSZKI ALAPITVA 1891.

„PRECISION” óra és ékszerraktár
MÁTYÁS KIRALY-TÉR 15.
TELEFON: 87-59.S E N D Ő R S É G I
SORSJEGYET
KALOTAY ÁRPÁD
Borsosgyőri Állami Óralételező
Bpost. 5. (U. József-körút 33)
városi.

VAKÁNY

KALAPOS MESTER

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÚT 33.

TELEFON: 100-499.

Borsosgyőri
tagja.

Brunhuber